پەیرەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان

2018

بەناوی خودای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

ڕێژووی دەرچوون: 17 /7 /2018

بە پشت بەستن بە حوکمی بڕگەی (8) لە ماددەی (56)ی یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان، ژمارە (1)ی ساڵی 1992ی هەموارکراو و بڕیاری ژمارە (10)ی ساڵی 2014، پەرلەمانی کوردستان لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (8)ی ڕۆژی 2018/7/17، ئەم (پەیرەوی ناوخۆ)یەی پەسندکرد:

پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

بەشـــی یەکەم
پێناســـەکان

ماددەی (1):

ئەم زاراوانەی خوارەوە، ماناکانیان لە بەرامبەریاندا نووسراوە:

هەرێم: هەرێمی کوردستان ـ عێراق

پەرلەمان: پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

سەرۆك: سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

دەستەی سەرۆکایەتی: دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان

ئەندام: ئەندامی پەرلەمان

دانیشتن: کۆی گشتی ئەو کۆبوونەوانەیە، کە لە ڕۆژێکدا دەبەسترێن.

خولی پەرلەمان: ماوەی ویلایەتی پەرلەمان

پەیڕەو: پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمان

سەرۆك وەزیران: سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ـ عێراق.

ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران: جێگری سەرۆك وەزیران و وەزیرەکان دەگرێتەوە.

پرۆژە یاسا و بڕیار: پرۆژەی ئەو یاسا و بڕیارانەیە، کە لە لایەن (10) دە ئەندام پەرلەمان، یان دەسەڵاتی جێبەجێکردن، یان دەسەڵاتی دادوەریی، بە مەبەستی دەرچواندن، ئاڕاستەی پەرلەمان دەکرێن.

بەشی دووەم
پێکهاتە و دانیشتنەکانی پەرلەمان

ماددەی (2):

یەکەم: پەرلەمان لە هەرێمدا، باڵاترین دەسەڵاتی یاسادانان و چاودێریکردنە، مەرجەعی سیاسی و یاساییە و ئەو دەسەڵاتانە پیادە دەکات، کە لەم پەیڕەوە و لە یاسا کارپێکراوە پەیوەندیدارەکاندا ئاماژەیان پێدراوە.

دووەم: پەرلەمان، لە ژمارەیەك ئەندام پێكدێت، بەو پێیەی، کە لە یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستاندا ژمارە (1)ی ساڵی 1992ی هەموارکراو هاتووە و بەپێی یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان هەڵدەبژێررێن و نوێنەرایەتی سەرجەم پێکهاتەکانی گەلی کوردستان ـ عێراق دەکەن.

ماددەی (3):

پەرلەمان، دانیشتنی یەکەمی خۆی، لەسەر بانگهێشتی سەرۆکی هەرێم، لە ماوەی (10) دە رۆژدا، لە رێکەوتی پەسەندکردنی ئەنجامە کۆتاییەکانی هەڵبژاردن دەبەستێت. لەکاتی ئاراستەنەکردنی بانگهێشتنامەکەدا، پەرلەمان بەشێوەیەکی ئاسایی لە کاتژمێر (12)ی نیوەڕۆی رۆژی دوای ماوەی ئاماژەپێدراو، کۆدەبێتەوە.

ماددەی (4):

دانیشتن، لە هەولێر دەبێت. دەکرێت لەسەر داوای سەرۆك، یان دەستەی سەرۆکایەتی، یان (10) دە ئەندام و بە رەزامەندیی پەرلەمان، لە هەر شوێنێکی تر بێت، بە پێی پێویست.

ماددەی (5):

یەکەم: دانیشتن، بە ئامادەبوونی زۆرینەی رەهای ئەندامانی یاسایی دەبێت، یاسا و بڕیارەکان، بە زۆرینەی سادە پەسەند دەکرێن، جگە لەو یاسا و بڕیارانەی، کە پێویستیان بە زۆرینەی تایبەت هەیە، لەکاتی یەکسانبوونی دەنگەکاندا، ئەو لایەنەی دەنگی سەرۆکی لەگەڵدایە، بەزۆرینە هەژمار دەکرێت.

دووەم: ئەگەر رێژەی یاسایی تەواو نەبوو، سەرۆك کردنەوەی دانیشتنەکە، بۆ ماوەیەك دوادەخات، ئەگەر رێژەکە هەر دەستەبەر نەبوو، دانیشتنەکە، بۆ کاتێکی تر، دوادەخرێت.

سێیەم: ئامادەبوونی رێژەی یاسایی، بۆ دروستی دەنگدان مەرجە، بەڵام کار ناکاتە سەر بەردەوامیی کۆبوونەوەکە.

ماددەی (6):

خولی پەرلەمان، (4) چوار ساڵە، لە یەکەم دانیشتنەوە دەستپێدەکات و بە کۆتاییهاتنی دواین دانیشتنی، لە ساڵی چوارەمدا، کۆتایی دێت.

ماددەی (7):

یەکەم: پەرلەمان، لە ساڵێکدا دوو وەرزی گرێدانی هەیە:

یەکەمیان، لە سەرەتای مانگی ئادارەوە، دەستپێدەکات، تا کۆتایی مانگی حوزەیران و بە (خولی بەهارە) ناو دەبرێت.

دووەمیان، لە سەرەتای ئەیلولدا دەستپێدەکات، تا کۆتایی کانوونی یەکەم و بە (خولی پاییزە) ناودەبرێت.

دووەم: لە نێوان دوو وەرزی یاسادانانەدا، پەرلەمانتاران و لیژنەکان، لە جێبەجێکردنی ئەرکەکانیاندا، بەردەوام دەبن.

سێیەم: ئەو وەرزەی گفتوگۆی پڕۆژە بودجەی هەرێمی تێدادەکرێت، تا پەسەندکردنی بودجە بەردەوام دەبێت.

چوارەم: پەرلەمان، دەتوانێت لەسەر داوای سەرۆك، یان سەرۆکی هەرێم، یان سەرۆك وەزیران، یان (25) بیست و پێنج ئەندام، بە دەنگی زۆرینەی رەهای ئەندامەکانی، ماوەی گرێدانی هەریەك لە دوو وەرزەکە، بۆ ماوەیەك لە (30) سی رۆژ زیاتر نەبێت، درێژبکاتەوە، ئەویش بۆ تەواوکردنی ئەو ئەرکانەی، کە پێویست بوون وەرزەکەیان بۆ درێژ بکرێتەوە.

ماددەی (8):

یەکەم: سەرۆك یان لانی کەم (3/1)، سێ یەکی ژمارەی ئەندامان، دەتوانن، بانگهێشتی دانیشتنی نائاسایی بکەن دانیشتنەکە، تەنیا بۆ تێڕوانینی ئەو بابەتانە دەبێت کە لە بانگهێشتەکەدا، دیاریکراون.

دووەم: سەرۆك، لەکاتی پێویستدا، لەسەر داوای سەرۆکی هەرێم، یان سەرۆك وەزیران، بانگهێشتی دانیشتنێکی نائاسایی دەکات.

ماددەی (9):

یەکەم: دانیشتنەکانی پەرلەمان، بە ئاشکرا دەبن.

دووەم: دەکرێت، دانیشتنەکانی پەرلەمان، لەسەر داوای سەرۆك، یان (4/1) چواریەکی ئەندامان و بە رەزامەندیی پەرلەمان، نهێنی بن.

سێیەم: لەکاتی پێویستدا دەکرێت، دانیشتنەکانی پەرلەمان، لەسەر داوای سەرۆکی هەرێم، یان سەرۆك وەزیران بەرەزامەندیی پەرلەمان، نهێنی بن.

بەشی سێیەم
هەڵبژاردنی دەستەی سەرۆکایەتی

ماددەی (10):

دەستەی سەرۆکایەتی لە سەرۆك و جێگری یەکەم و جێگری دووەم پێکدێت.

ماددەی (11):

یەکەم: پەرلەمان، دانیشتنی یەکەمی خۆی، کە لە ماددەی (3) سێی ئەم پەیڕەوە ئاماژەی پێدراوە، بە سەرۆکایەتی بەتەمەنترین کاندیدی دەرچووی ئامادەبوو، دەبەسترێت.

دووەم: بەتەمەنترین کاندیدی دەرچووی ئامادەبوو، لەلایەن سەرۆکی دیوانی سەرۆکایەتی پەرلەمانەوە، بانگهێشت دەکرێت دەبێتە سەرۆکی یەکەم دانیشتن، ئەرکی تەنیا بریتی دەبێت لە بەڕێوەبردنی دانیشتنی یەکەم و ئەنجامدانی هەڵبژاردنی دەستەی سەرۆکایەتی.

ماددەی (12):

یەکەم: سەرۆکی یەکەم دانیشتن، لە بەردەم پەرلەماندا، سوێندی یاسایی، دەخوات.

دووەم: کاندیدە هەڵبژێرراوەکان، لەبەردەم پەرلەماندا، سوێندی یاسایی، دەخۆن.

سێیەم: (سوێندخواردن)ی یاسایی سەرۆکی یەکەم دانیشتن و کاندیدە هەڵبژێرراوەکان، بەم شێوەیە دەبێت:

(بەخودای گەورە سوێند دەخۆم، کە بەرژەوەندیی گەلی کوردستان و یەکێتی خاك و گەل و شکۆ و ماف و ئازادییەکانی هاولاتیان و سامانی گشتیی بپارێزم و ئەرکی ئەندامیەتیی بەڕاستیی و دڵسۆزییەوە جێبەجێبکەم).

چوارەم: هەر کاندیدێکی هەڵبژێرراو، بە ناوەڕۆکی ئەو سوێندە یاساییەی، لەم ماددەیە هاتووە، پابەند نەبوو، دەبێت سوێندەکە، دووبارە بکاتەوە.

ماددەی (13):

یەکەم: لە ڕێکەوتی (سوێندخواردن)ی یاساییەوە، کاندیدی هەڵبژێردراو، دەبێتە ئەندام و بە دەستبەکار هەژمار دەکرێت و گشت مافێکی ئەندامێتی دەبێت و هەموو ئەرکەکانی ئەندامێتی دەکەوێتە ئەستۆ.

دووەم: ئەگەر کاندیدی هەڵبژێردراو، بەبێ پاساوی ڕەوا، لە دانیشتنی یەکەمەوە، بۆ ماوەی (30) سی ڕۆژ (سوێندخواردن)ەکە ئەنجامنەدا، مافی سوێندخواردنی یاسایی نامێنێت.

ماددەی (14):

پەرلەمان، بە زۆرینەی رەهای ژمارەی ئەندامان و بە دەنگدانی نهێنی و راستەوخۆ، دەستەی سەرۆکایەتی، بەپێی ئەم رێکارانە هەڵدەبژێرێت:

یەکەم: سەرۆکی یەکەمدانیشتن، دەرگای خۆپالاوتن، بۆ پۆستەکانی دەستەی سەرۆکایەتی، دەکاتەوە.

دووەم: داوا لە پالێوراوان دەکات، کە خۆپالاوتنیان رابگەیەنن و دواتر دەرگای خۆپالاوتن دادەخات و پرۆسەی هەڵبژاردن دەستپێدەکات.

سێیەم: بە پێی پیتەکانی (ئەلفبێ)ی کوردی، داوا لە ئەندامان دەکات، بۆ پۆستەکانی دەستەی سەرۆکایەتی، بەجیا دەنگ بە پالێوراوەکان بدەن.

چوارەم: ئەندام، ناوی پالێوراوی خوازیاری خۆی، بۆ هەریەك لە پۆستەکان، لەسەر پسوولەیەکی تایبەت بەو هەڵبژاردنە دەنووسێت و بەدەستی خۆی دەیخاتە ناو سندوقی تایبەت بەو پۆستە.

پێنجەم: سەرۆکی یەکەمدانیشتن کۆتاییهاتنی پرۆسەی دەنگدان ڕادەگەیەنێت و داوا لە دوولاوترین ئەندام دەکات بۆ جیاکردنەوەی دەنگەکان، بە سەرپەرشتی خۆی.

شەشەم: ئەگەر ژمارەی دەنگەکانی دوو ڕکابەر، یان زیاتر، بۆ هەریەك لە پۆستەکان یەکسان بوون، پرۆسەی دەنگدان دووبارە دەکرێتەوە، ئەگەر دیسان ژمارەی دەنگەکان یەکسان بوون بە تیروپشك پۆستەکە، بۆ یەکێك لە پاڵێوراوەکان، یەکلا دەکرێتەوە.

حەوتەم: ئەگەر، بۆ هەریەك لە پۆستەکان، تەنها یەك پاڵێوراوی بێرکابەر هەبوو، سەرۆکی یەکەمدانیشتن، ڕاستەوخۆ بە ناولێنان، پاڵێوراوەکە، بۆ پۆستەکە بە سەرکەوتوو، رادەگەیەنێت.

هەشتەم: سەرۆکی یەکەمدانیشتن، ئەنجامی دەنگدان، بۆ ئەندامان ئاشکرادەکات و داوا لە دەستەی سەرۆکایەتی هەڵبژێرراو دەکات، بچنە جێگەی تەرخانکراوی خۆیان.

ماددەی (15):

ئەندامی دەستەی سەرۆکایەتی، لە یەکێك لەم حاڵەتانەدا پۆستەکەی لەدەستدەدات:

یەکەم: دەستلەکارکێشانەوە، بە ڕەزامەندیی زۆرینەی ئامادەبوانی ئەندامان.

دووەم: متمانەلێسەندنەوە لەسەر پێشنیاری (3/1)ی سێیەکی ئەندامان و بە ڕەزامەندی (3/2)ی دوو لەسەر سێی ئەندامان.

سێیەم: لەکاتی چۆڵبوونی یەکێك لە پۆستەکانی دەستەی سەرۆکایەتی، کە لە بڕگەی (یەکەم و دووەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتووە، تا شوێنەکەی پڕ دەکرێتەوە، دەبێت لەکارەکانی بەردەوام بێت.

چوارەم: لەکاتی چۆڵبوونی پۆستی یەکێك لە ئەندامانی دەستەی سەرۆکایەتی بەهەر هۆیەك بێت، پەرلەمان لە یەکەم دانیشتنی دوای چۆڵبوونەکە، پۆستەکە، بە هەمان ڕێگای کارپێکراو لەم پەیڕەوەدا پڕدەکاتەوە.

ماددەی (16):

ئەرك و دەسەڵاتەکانی دەستەی سەرۆکایەتی

دەستەی سەرۆکایەتی، ئەم ئەرك و دەسەڵاتانەی هەیە:

یەکەم: دانان و ڕێکخستنی بەرنامەی کاری دانیشتنەکانی پەرلەمان، بەپێی حوکمەکانی ئەم پەیڕەوە.

دووەم: خوێندنەوەی کورتەی کۆنووسی دانیشتنی پێشووتری پەرلەمان و، پەسەندکردنی.

سێیەم: دانانی ڕێسای تایبەت بە ڕێکخستنی کۆنووسەکان و واژۆکردنی کۆنووسی کۆبوونەوەکە.

چوارەم: یەکلاکردنەوەی ناکۆکی پسپۆریەتیی (تنازع الاختصاص)، لە نێوان لیژنە هەمیشەییەکانی پەرلەمان.

پێنجەم: ڕاسپاردنی لیژنەیەکی دیاریکراو، بەدراسەتکردنی بە بابەتێکی دیاریکراو.

شەشەم: بڕیاردانی پەیکەری ڕێکخستنی پەرلەمان و هەموارکردنی و دارشتنەوەی سیاسەتی دارایی و کارگێڕیی پەرلەمان.

حەوتەم: لەگەڵ دیوانی پەرلەمان و لیژنە پەیوەندیدارەکاندا، بودجەیی ساڵانە و ژمێرەی کۆتایی پەرلەمان ڕێکدەخات و بۆ پەرلەمان دەیخاتەڕوو، بە مەبەستی پەسەندکردنی و سەرپەرشتیکردنی و جێبەجێکردنی.

هەشتەم: ڕەزامەندیی دەربڕین بە دامەزراندن و خانەنشینکردنی کارمەندانی پەرلەمان و ڕاوێژکار و بەڕێوەبەرە گشتیەکان لە چوارچێوەی ڕێکار و مەرجی یاساییدا.

نۆیەم: ڕێکخستنی پەیوەندییەکانی پەرلەمان لەگەڵ سەرجەم دامەزراوەکان و هەموو ئەو ناوەندانەی دەچنە چوارچێوەی کاری هاوبەشی پەرلەمانیی، لە ناوخۆ و دەرەوەی هەرێم.

دەیەم: دەرکردنی بەیاننامە و دەربڕینی هەڵوێست، لەسەر بابەت و ڕووداو و پێشهاتەکان.

یازدەم: سەرپەرشتیکردنی کاروباری کارگێڕیی و دارایی سەرجەم نوسینگەکانی پەرلەمان.

دوازدەم: هەر ئەرك و دەسەڵاتیکی تر کە لەم پەیڕەوەدا پێیان سپێردراوە.

ماددەی (17):

دەستەی سەرۆکایەتی، کۆبوونەوەی هەفتانەی خۆی دەبێت و دەکرێت لە هەرکاتێکی تر کە پێویست بێت، لەسەر داوای سەرۆك، کۆببێتەوە.

ماددەی (18):

ئەرك و دەسەڵاتەکانی سەرۆك:

یەکەم: نوێنەرایەتیکردنی پەرلەمان و قسەکردن بە ناوییەوە.

دووەم: جێبەجێکردنی یاسا و پەیڕەوی ناوخۆ و بڕیارەکانی پەرلەمان.

سێیەم: کردنەوەی خول و دانیشتنەکانی پەرلەمان، و سەرۆکایەتیکردنییان، کۆتاپێهێنان و دواخستنیان، دەستنیشانکردنی کاتی ئەنجامدانیان.

چوارەم: بەرزەفتکردنی گفتوگۆکان و پاریزگاریکردن، لە ڕێکارییەکان و پارێزگاریکردن، لە شکۆی پەرلەمان.

پێنجەم: گرتنەبەری ڕێکاری پێویست، بۆ پاراستنی ئاسایش و ئارامیی ناو پەرلەمان.

شەشەم: خستنەڕووی ئەو بابەتانەی، پێویستیان بە دەنگدان و ڕاگەیاندنی ئەنجامەکان هەیە.

حەوتەم: نوێنەرایەتیکردنی پەرلەمان، لە بۆنە و ئاهەنگە نیشتیمانییەکاندا، دەشێت جێگرەکانی، یان هەر ئەندامێکی تر، بۆ ئەوکارە ڕاسپێرێت.

هەشتەم: سەرجەم ئەو ڕەفتارکارییە یاسایی (التصرفات القانونية) و کارگێڕیی و داراییانەی، کە بە پەرلەمانەوە پەیوەستن، دەگرێتەبەر بەمەرجێك، لەگەڵ بڕگەی (شەشەم) لە ماددەی (16) شازدەی ئەم پەیڕەوەدا ناکۆك نەبێت.

نۆیەم: ناردنی بڕیار و یاسا پەسندکراوەکان لەلایەن پەرلەمانەوە بۆ سەرۆکایەتی هەرێم، بە مەبەستی دەرچواندنیان.

دەیەم: هەژماردنی ئەو یاسا و بڕیارانەی، لە ماوەی دیاریکراودا، لە لایەن سەرۆکی هەرێمەوە بەیاسا و بڕیاری دەرکراو،دەرناچن.

یازدەم: واژۆکردنی سەرجەم نوسراوە فەرمییەکان، لەگەڵ دەسەڵاتی جێبەجێکردن و لایەنی تری ناوەوە و دەرەوەی هەرێم.

دوازدەم: واژۆکردنی سەرجەم ئەو نامە و نوسراوانەی، لە پەرلەمانەوە، یان لە یەکێك لە لیژنەکانیەوە دەردەچن و دەکەونە چوارچێوەی دەسەلاتی سەرۆك.

سێزدەم: دەرچواندنی بڕیاری خانەنشینکردنی ئەندامانی پەرلەمان.

چواردەم: پیادەکردنی هەردەسەلاتێکی دی، کە ئەم پەیڕەوە و یاسا کار پێکراوەکان پێیان بەخشیوە.

ماددەی (19):

دەسەلاتەکانی جێگری یەکەمی سەرۆکی پەرلەمان:

یەکەم: پیادەکردنی سەرجەم دەسەلاتەکانی سەرۆك، لەکاتی ئامادەنەبوونیدا.

دووەم: هاریکاریکردنی سەرۆك، بۆ رایکردنی ئەرکەکانی.

سێیەم: سەرپەرشتیکردن و بەدواداچوونی کاری لیژنەکان و پێشکەشکردنی ڕاپۆرت دەربارەیان، بۆ سەرۆك.

چوارەم:سەرۆکایەتیکردنی کۆبوونەوەی هاوبەشی نێوان لیژنە هەمیشەییەکان.

پێنجەم: بەشداریکردن، لەکارەکانی دەستە، وەك ئەندام تیایدا.

شەشەم: هەردەسەلاتێکی تر کە سەرۆك پێدەدات، یان لە یاسا کارپێکراوەکاندا هەیەتی.

ماددەی (20):

دەسەلاتەکانی جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمان:

یەکەم: خوێندنەوەی بەرنامەی کاری دانیشتن.

دووەم: سەرپەرشتیکردنی نوسینی کۆنووسی دانیشتنی پەرلەمان و بەرنامەی کاری دانیشتنەکان و چاپکردن و دابەشکردنیان بەسەر ئەنداماندا، پاش پەسەندکردنیان لە لایەن دەستەی سەرۆکایەتییەوە.

سێیەم: تۆمارکردنی ناوی ئەو ئەندامانەی دەیانەوێت بەشداری گفتوگۆ بکەن، بەپێی ڕیزبەندیی کاتی داواکارییەکانیان.

چوارەم: دڵنیابوون، لە بوونی ڕێژەی یاسایی دانیشتن و ئەنجامدانی کاری تۆمارکردنی ناوی ئامادەنەبووان، بەپاساو و بێ پاساو.

پێنجەم: چاودێریکردن و ژماردنی دەنگەکان، لەکاتی دەنگدان و دڵنیابوونەوە لە ئەنجامەکان.

شەشەم: بەدواداچوونی کاروباری ئەندامان و خستنەڕووی کێشە و داواکاری و پێشنیارەکان، بۆ دەستەی سەرۆکایەتی، بۆ بڕیارلێدانیان، ئەگەر خۆی نەیتوانی چارەسەریان بکات.

حەوتەم: سەرپەرشتی و چاپکردن و بەدواداچوونی ئەو یاسا و بڕیارانەی لە پەرلەمان دەنگیان لە سەر دەدرێت و بەراوردکردنیان، بەو دەقانەی دەنگیان لەسەر دراوە.

هەشتەم: سەرپەرشتی بەئەنجام گەیاندنی وەرگێرانی پرۆژە، یان پێشنیازەکە، لە کوردی بۆ عەرەبی بە پێچەوانەشەوە، بە پشتبەستن بە شارەزایان و پسپۆرانی زمان.

نۆیەم: نوسینی پەراوێزی کۆتایی، لە سەر دەقی کۆتایی پرۆژە، یان پێشنیازەکە، بۆ سەرۆك و بەدواداچوون لە گەیشتنی بۆ سەرۆکی هەرێم، لە ماوەی دیاریکراو.

دەیەم: بەشداریکردن لەکارەکانی دەستە وەکو ئەندام تیایدا.

یازدەم: هەر دەسەڵاتێکی دی کە ئەم پەیڕەوە پێی بەخشیوە.

بەشـــی چوارەم
ئەندامێتی

ماددەی (21):

دروستیی ئەندامێتی:

یەکەم: مەبەست لە دروستیی ئەندامێتی، دڵنیابوونە لە باری یاسایی ئەندام، لەکاتی پێشکەشکردنی داواکاری، بۆ پاڵاوتنی، تا ڕاگەیاندنی ئەنجامەکان و بوونی بە ئەندام، بەپێی ئەو مەرجانەی کە لە ماددەی (21) بیست و یەک لە یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ژمارە (1)ی ساڵی 1992ی هەموارکراودا ئاماژەی پێدراوە.

دووەم: پەرلەمان لەڕێگەی هەڵبژاردن لیژنەیەکی کاتی لەسەرەتای هەموو خولێکی هەڵبژاردن پێك دەهێنێت بۆ پێداچوونەوە بەو تانانەی پێشکەشکراون لە سەر دروستی ئەندامێتی، پێك دێت لە ژمارەیەك ئەندام کە لە (5 پێنج ئەندام کەمتر نەبێت و لە (7) حەوت ئەندام زیاتر نەبێت، بەمەرجێك لەنێوان ئەندامانی لیژنە، ئەندامانی تانە لێدەر یان تانە لێدراو لەسەر دروستی ئەندامێتی تێدانەبێت، لیژنەکە لە یەکەم دانیشتنیدا سەرۆك و بڕیاردەرێك بۆ خۆی هەڵدەبژرێت و کارەکانی بەپێی ئەو حوکمە تایبەتییانە کە بۆ لیژنەکانی پەرلەمان دانراون لەم پەیڕەوەدا بەڕێوەدەبات.

سێیەم: هەموو ئەندامێك، مافی هەیە، تانە لە ئەندامێتی هەر ئەندامێکی دی بدات، هەر پاڵێوراوێك، لە لیستی براوەدا دەتوانێت تانە لە ئەندامێتی ئەندامی براوە لە لیستەکەی خۆی، لە پەرلەمان بدات و داوای پوچەڵکردنەوەی هەڵبژاردنی و دروستی ئەندامێتیەکەی بکات.

چوارەم: تانەکان بەنووسین لە ماوەی وەرزی یاساداناني یەکەمی پەرلەماندا، دوای هەڵبژاردن، تانەکان بە نووسین پێشکەشی سەرۆك دەکرێن و ئەویش ئاڕاستەی لیژنەی پێداچوونەوە، بە دروستیی ئەندامێتی دەکات.

پێنجەم: لیژنە، وێنەیەکی تانەکە، بۆ ئەندامی تانەلێدراو دەنێرێت، بۆ ئەوەی لەو ماوەیەی بۆی دیاریی دەکەن بەرگریکردن لە خۆی پێشکەش بکات، هاوکات دەتوانێت ئەو بەڵگانە ببینێت کە لە سەری پێشکەشکراون.

شەشەم: لیژنەکە پێداچوونەوە بە داوای تانەلێدان دەکات و دەتوانێت هەموو کۆنووس و بەڵگەکانی پەیوەست بە هەڵبژاردنی ئەندامی تانەلێدراو ببینێت و بانگهێشتی گەواهیدەر (شاهد) و کەسی شارەزا بۆ گەیشتن بەڕاستی بکات، هەروەها ڕاپۆرتەکەیی لەماوەیەك لە (30) سی ڕۆژ زیاتر نەبێت لە ڕۆژی ناردنی داواکە پێشکەش دەکات، دواتر پەرلەمان دروستیی ئەندامێتی بە زۆرینەی (3/2)ی دوو لەسەر سێی دەنگی ئامادەبوان، یەکلا دەکاتەوە.

حەوتەم: لەکاتێکدا کە تانەکە جدیی نەبوو، یان زانیاریی نادروستی لە خۆگرتبوو، بە ئامانجی لەکەدارکردنی تانەلێدراوەکە لیژنە ڕاپۆرتێك بە سەرۆك دەدات، ئەویش دەتوانێت بە دادگای لێکۆڵینەوەی تایبەتی بدات، بۆ

گرتنەبەری ڕێوشوێنی یاسایی بەرامبەر تانەلێدەر، هەروەها بۆ تانەلێدراو هەیە خۆی ڕاستەوخۆ، ئەم ڕێوشوێنە بگرێتەبەر.

ماددەی (22):

ئەرکەکانی ئەندام:

یەکەم: ئەندام بەئامادەبوون لە دانیشتنەکانی پەرلەمان پابەند دەبێت، ئەگەر بەبێ هۆیەکی ڕەوا ئامادەی دانیشتنەکان نەبوو، سەرۆك بەنووسین سەرنجی رادەکێشێت، ئەگەر ئامادەنەبوون دووبارە بووەوە 5٪ لەسەدا پێنجی موچەکەی لە هەردانیشتنێك، کە ئامادەی نەبێت دەبرێت، ئەگەر ئامادەنەبوون، لە (3) سێ دانیشتنی یەك لە دوای یەکدا، یان (5) پێنج دانیشتنی پچڕ پچڕ بێت، لەماوەی یەك وەرزی یاسادانانددا، ئەوا ئامادەنەبوونەکەی لە ماڵپەری تایبەتی پەرلەمان بلأودەکرێتەوە، وێرای بڕینی مووچەکەی لە ئەنجامی ئامادەنەبوونیدا، ئەگەر ئامادەنەبوونی دوای ئەم دووبارە بووەوە ئەوا سەرۆك دەتوانێت بابەتەکە بخاتە بەردەمی پەرلەمان و پەرلەمانیش دەتوانێت بە زۆرینەی دەنگی رەهای ئەندامەکانی بەلەدەستدانی ئەندامێتی لەقەلەمی بدات.

دووەم: ئامادەنەبوونی ئەندام لە دانیشتنەکانی پەرلەمان، وکۆبوونەوەی لیژنەکان بەهۆی ڕاسپاردنی بە ئەرکێکی پەرلەمان بە ئامادەنەبوو هەژمار ناکرێت و بە (بەشاندکراو) هەژماردەکرێت.

سێیەم: لە بەرواری ئەنجامدانی (سوێندخواردن)ی یاساییەوە، ئەندام بەدەست لەکارکێشاوە لە کارەکەی پێشوویدا دادەنرێت. پێویستە پەیوەندی لەو کارە بپچرێنێت و بە خۆ تەرخانکردنی تەواو، بۆ کاری پەرلەمان، پابەندبێت.

چوارەم: نابێت ئەندام لە ماوەی خولی هەڵبژاردن گرێبەست لەگەڵ پەرلەمان یان حکومەت بۆ خۆی یان لە ڕێگای کەسانی دیکە ئەنجام بدات، هەروەها نابێت سیفەتی ئەندامێتی خۆی بقۆزێتەوە (أستغلال) یان بەکاربهێنێت یان ڕێگە بدات، سیفەتی نوێنەرایەتییەکەی بۆ کارێکی بازرگانیی یان دارایی بەکاربهێنرێت.

پێنجەم: پیادەکردنی ئەرك و کاری حزبی، یان سەندیکایی و ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی بەپیادەکردنی کاری وەزیفی، یان پیشەیی هەژمارناکرێن.

شەشەم: نابێت ئەندام، دەست لە کارەکانی هەریەك لە دەسەلأتەکانی دادوەری و جێبەجێکردن وەربدات، تەنها لە چوارچێوەی پسپۆرییەتی یاسادانان و چاودێری نەبێت.

حەوتەم: نابێت ئەندام کۆکردنەوە بکات لە نێوان ئەندامێتی لە پەرلەمان و ئەندامێتی ئەنجومەنێکی دی، لە ئەنجومەنە هەڵبژێردراوەکاندا، پێویستە لە سەر ئەندام لە ماوەی (8) هەشت ڕۆژدا لە ڕێکەوتی ڕاگەیاندنی ئەنجامەکانی هەڵبژاردن یەکێك لەو دوو ئەنجومەنە هەڵبژێرێت، بەپێچەوانەوە وا هەژماردەکرێت کە ئەندامێتی لە پەرلەمان هەڵبژاردووە.

هەشتەم: هەرکاتێك، ئەندام پۆستێکی وەزاری وەرگرت، بەدەستکێشاوە لە ئەندامێتی پەرلەمان هەژماردەکرێت.

ماددەی (23):

مافەکانی ئەندام:

یەکەم: لەکاتی کۆتایهاتنی ئەندامێتی، ئەگەر مەرجێك لە مەرجەکانی لەدەست نەدابوو، ئەندام بۆی هەیە بگەڕێتەوە بۆ وەزیفە و، سەرپشکە لەوەی مووچەی خانەنشین، یان مووچکەی تری وەربگرێت و ئەندامانی خولەکانی پێشووتری پەرلەمان دەتوانن لەم مافە سوودمەندبن.

دووەم: ماوەی ئەندامێتیەکەی، بۆ مەبەستی سەرموچە و پلە بەرزکردنەوە (ترقية) و خانەنشینی هەژماردەکرێت.

سێیەم: ئەندام، دەتوانێت مۆڵەتی نەخۆشیی، بەپێی ڕێکارەکان وەربگرێت.

چوارەم: سەرۆك، دەتوانێت مۆڵەتێکی ئاسایی بدات بە ئەندام، ئەگەر بارودۆخەکەی پێویستی کرد، بۆ ماوەیەك، کە لە (15) پازدە رۆژ تێپەرنەکات، بەسەریەکەوە، یان پچڕپچڕ، لە ماوەی هەر وەرزێك، لە وەرزەکانی یاسادانانداا.

پێنجەم: هەریەك لە دەستەی سەرۆکایەتی و ئەندامان، مووچە و دەرماڵەی مانگانە وەردەگرن، کە بە یاسا ڕێکدەخرێن.

شەشەم: ئەگەر ئەندامێك، لەکاتی یان لە ئاکامی راژەی لە پەرلەمان یان بەهۆیەوە کۆچی دوایی کرد، ئەوا بەپێی یاسا کارپێکراوەکان، موچەیەکی خانەنشینی، بۆ میراتگرانی تەرخان دەکرێت.

حەوتەم: کاتێك فراکسیۆن، یان ئەندام لەبەر هەڵوێستێك، بایکۆتی دانیشتنی پەرلەمان دەکەن لەناو هۆڵی پەرلەمان بە ئامادەنەبوو هەژمار ناکرێت.

هەشتەم: ئەندام دەتوانێت لە ڕێگەی فراکسیۆن و لیژنەکانیەوە، ئاگاداری سەرجەم کاروبارە ناوخۆییەکانی لیژنەکانی پەرلەمان و دانیشتنەکانی پەرلەمان بکات.

ماددەی (24):

پارێزبەندی پەرلەمانیی (الحصانة البرلمانية):

یەکەم: ئەندام، ئازادی ئاخاوتن و ڕادەربرینی تەواوی هەیە لەکاتی ئەنجامدانی کاری پەرلەمانیدا، بە شێوەیەك ڕەچاوی ڕێزگرتن لە دامەزراوە دەستورییەکانی هەرێم لە چوارچێوەی یاسا کارپێکراوەکان بکات.

دووەم: نابێت ئەندام ڕاوەدوو (ملاحقه) بنرێت یان لێکۆڵینەوەی لەگەڵدا بکرێت یان ماڵ و نوسینگەکەی پشکنینی بۆ بکرێت یان دەستگیر بکرێت بەبێ مۆڵەتی پێش وەختەی پەرلەمان تەنیا لەو حاڵەتە نەبێت کە تاوانێکی بینراوی ئەنجام دابێت.

سێیەم: بڕیاری هەڵگرتنی پارێزبەندیی، پێویستی بە دەنگی زۆرینەی ئامادەبووانی پەرلەمانەو لەدەرەوەی وەرزەکانی یاسادانانیش، دەستەی سەرۆکایەتی بڕیار، لەسەر هەڵگرتنی پارێزبەندی دەدات.

چوارەم: بڕیاری هەڵگرتنی پارێزبەندی، تەنیا بۆ ئەو کردە تاوانییەیە، کە لە داواکەی دادوەری هاتووە، لەسەر کردەکانی تری، ئەندام جێبەجێ نابێت.

پێنجەم: ئەگەر ئەندام تاوانێکی لەجۆری جینایەت لەناو حەرەمی پەرلەمان ئەنجامدا، لەسەر سەرۆك پێویستە كە فەرمان بکات بەدەستگیرکردن و دەستبەسەرکدنی لە شوێنێکی دیاریکراو، پاشان رادەستی دەسەلاتی دادوەری بکات، بەلاّم ئەگەر تاوانەکە، لە جۆری کەتن (جنحة) بوو، سەرۆك دەتوانێت دەسەلاّتی دادوەری ئاگاداربکاتەوە بۆ گرتنەبەری رێوشوێنی یاسایی پێویست بەرامبەری.

شەشەم: ئەو ئەندامەی پارێزبەندیی لەسەر هەلگیراوە و رانەگیراوە (توقیف)، لە یەکێك لە گرتووخانەکان دەتوانێت بەشداری دانیشتنەکانی پەرلەمان و کۆبوونەوەی لیژنەکان، بکات و بەشداریش بێت لەگفتوگۆکردن و دەنگداندا.

حەوتەم: ئەندام، لە رۆژی (سوێندخواردن)ی یاساییەوە پارێزبەندی پەرلەمانی دەبێت و ناتوانێت بەبێ مۆلەتی پەرلەمان تەنازولی لێ بکات.

هەشتەم: ئەگەر پەرلەمان، داوای هەلگرتنی پارێزبەندی رەتکردەوە، بەبێ پێشکەشکردنی بەلگەی نوێ لە سەر هەمان بابەت، داواکاری نوێ پێشکەش ناکرێتەوە.

ماددەی (25):

نەمانی ئەندامێتی:

یەکەم: کۆتایهاتنی ئەندامێتی

لە یەکێك لەم حالەتانەدا دەبێت:

1- کۆتایی هاتنی خولی پەرلەمان، یان هەلوەشانەوەی.

2- مردنی ئەندام.

3- ئەندام، توانای راپەراندنی کاری پەرلەمانی نەبێت، کە بەپێی راپۆرتی لیژنەی پزیشکیی تایبەتمەند سەلمێنرابێت.

دووەم: دەست لەکارکێشانەوە:

1- ئەندام، دەتوانێت، بێ مەرج، بەداوایەکی نووسراو دەست لەکارکێشانەوەی لە پەرلەمان پێشکەشی سەرۆك بکات.

2- دەبێت سەرۆك لە نزیکترین دانیشتنی پەرلەماندا، داواکارییەکە بخاتە بەرنامەی کارەوە، بۆ ئەوەی لە هەموو بارێکدا لەماوەی (30) سی رۆژدا، دەست لەکارکێشانەوەکە، بە دەنگی زۆرینەی ئامادەبووان یەکلا بکرێتەوە.

3- ئەندامی داواکار، دەتوانێت لە داواکەی پاشگەزببێتەوە، لە رێگەی پێشکەشکردنی داوایەکی نووسراو بۆ سەرۆك پێش دەنگدان لەسەر دەست لەکارکێشانەوەکەی.

سێیەم: لەدەستدانی ئەندامێتی (سقوط العضوية)

ئەندام، لەم حالەتانەدا ئەندامێتی، لەدەستدەدات:

1- لەدەستدانی شیاویەتی یاسایی.

2- یەکێك لەمەرجەکانی ئەندامێتی، کە لەیاسای هەلبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ژمارە (1)ی سالّی 1992ی هەمواکراودا هاتووە، لەدەستدا بدات.

3- حوكمدران بە هۆی ئەنجامدانی تاوانێکی ئەنقەست، یان کەتنێکی ئابڕوبەر.

4- ئامادەنەبوونی ئەندام، لە دانیشتنەکانی پەرلەمان، بەپێی برگەی (یەکەم) لە ماددەی (22)ی ئەم پەیڕەوە.

ماددەی (26):

دەنگدان لەسەر لەدەستدانی ئەندامێتی بەشێوەی نهێنی دەبێت.

ماددەی (27):

ئەگەر، کورسیەکیی پەرلەمان، بەتاڵ مایەوە، ئەوا بەپێی یاسا کارپێکراوەکان، کاندیدێکی تری هەمان لیست جێگەی دەگرێتەوە.

بەشی پێنجەم
لیژنە هەمیشەیی و تایبەتییەکان

یەکەم: لیژنە هەمیشەییەکانی پەرلەمان

ماددەی (28):

یەکەم: لیژنە هەمیشەییەکان، لە ماوەی (25) بیست و پێنج ڕۆژدا، لە ڕێکەوتی کۆتایی هاتنی یەکەم دانیشتنی پەرلەمان، بەدەنگی زۆرینەی ئامادەبوانی پەرلەمان، هەڵدەبژێردرێن.

دووەم: لیژنە هەمیشەییەکان، لە ژمارەیەك ئەندام پێکدێن کە نابێت لە (5) پێنج ئەندام کەمترو لە (11) یازدە ئەندام زیاتر بن، کە نوێنەرایەتی فراکسیۆنەکانی ناو پەرلەمان دەکەن بەپێی ڕێژەی نوێنەرایەتیان لە پەرلەمان.

سێیەم: هەر لیژنەیەکی پەرلەمان، لەسەر بانگهێشتی سەرۆك، لەدوای یەك هەفتە، لە دیاریکردنی ئەندامەکانی (سەرۆك و جێگر و بڕیاردەر)، بۆ خۆی هەڵدەبژێریت و یەکێك لە فەرمانبەرانی پەرلەمان یان زیاتر دەبێتە بە سکرتێری لیژنە.

چوارەم: دەستەی سەرۆکایەتی، لە دابەشکردنی ئەندامان بەسەر لیژنەکاندا، توانا و پسپۆریی و خواست و پێویستیی لیژنەکان لەبەر چاو دەگیرێت.

پێنجەم: دەبێت ئەندام بەلانی کەمەوە لە لیژنەیەکی هەمیشەیی ئەندام بێت و ناکرێت لە دوو لیژنە زیاتر ئەندام بێت هەروەها ناکرێت ئەندام ببێتە سەرۆك یان جێگری سەرۆك یان بڕیاردەری زیاتر لەیەك لیژنە.

ماددەی (29):

پەرلەمان، لەم لیژنە هەمیشەییانە پێك دێت:

یەکەم: لیژنەی کاروباری یاسایی.

دووەم: لیژنەی دارایی وکاروباری ئابووری.

سێیەم: لیژنەی پێشمەرگە و ناوخۆ و ئاسایش و ئەنجومەنە خۆجێیەکان.

چوارەم: لیژنەی کشتوکاڵ و ئاودێری.

پێنجەم: لیژنەی پەروەردە و خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی.

شەشەم: لیژنەی کاروباری تەندروستی و ژینگە و مافی بەکاربەر.

حەوتەم: لیژنەی کاروباری شەهیدان و جینۆساید و زیندانیانی سیاسی.

هەشتەم: لیژنەی پەیوەندییەکان و ڕەوەندی کوردستانی.

نۆیەم: لیژنەی ناوچە کوردستانییەکانی دەرەوەی هەرێم.

دەیەم: لیژنەی وزە و سامانە سروشتییەکان و پیشەسازی و بازرگانی.

یازدەم: لیژنەی شارەوانی گواستنەوە و گەیاندن و گەشتوگوزار و ئاوەدانکردنەوە و وەبەرهێنان.

دوازدەم: لیژنەی ڕۆشنبیری و کۆمەڵگەی مەدەنی و وەرزش و لاوان.

سێزدەم: لیژنەی دەسپاکی و کاروباری پەرلەمان و سکاڵا.

چواردەم: لیژنەی ئەوقاف و کاروباری ئایینی.

پازدەم: لیژنەی کاروباری کۆمەڵایەتی و داکۆکیکردن لە مافی ئافرەت و لە مافی مرۆڤ.

ماددەی (30):

یەکەم: هەر لیژنەیەکی هەمیشەیی لەچوارچێوەی جێبەجێکردنی کارەکانیدا دەتوانێت لەنێو ئەندامەکانیدا لیژنەی لاوەکی پێکبهێنێت، بۆکارێکی دیاریکراو لەسەر پێشنیاری (3/1)ی سێ یەکی ئەندامانی لیژنە، کاری لیژنە لاوەکیەکان کۆتایی دێت بەکۆتایی هاتنی کارەکە.

دووەم: هەر لیژنەیەك بەلانی کەمەوە لە مانگێکدا (2) دووجار کۆدەبێتەوە، ئەم حوکمە لەسەر کۆبوونەوەی لیژنەکان لە نێوان دوو وەرزی یاساداناندا، جێبەجێ نابێت.

سێیەم: لیژنە هەمیشەییەکان لەکاتی پێویستدا لەسەر داوای سەرۆك، یان جێگری یەکەمی سەرۆکی پەرلەمان، یان سەرۆکی لیژنە، یان (3/1) سێ یەکی ئەندامانی لیژنە، کۆدەبنەوە، دەبێ ئەندامانی لیژنە (24) بیست وچوار کاتژمێر پێش کۆبوونەوە لەلایەن بڕیاردەری لیژنە لە کات و شوێن و بەرنامەی کاری کۆبوونەوە ئاگادار بکرێنەوە.

چوارەم: ڕێژەی یاسایی کۆبوونەوەی لیژنە، بە ئامادەبوونی زۆرینەی ئەندامان، تەواو دەبێت. بڕیارەکان بە زۆرینەی دەنگی ئامادەبوان دەدرێن، لەکاتی یەکسانبوونی دەنگەکاندا، ئەو لایەنەی دەنگی سەرۆکی لیژنە لەگەڵیەتی زۆرینە دەبێت.

پێنجەم: کۆبوونەوەکانی لیژنە لە کۆنووسدا تۆمار دەکرێن، کە ناو و واژۆی ئامادەبوان و پوختەیەك لە بیروڕای ئەندامان و ئەو بڕیارانەی کە لە کۆبوونەوەکەدا، وەردەگیرێت، لەخۆدەگرێت.

ماددەی (31):

سەرۆك دەتوانێت هەربابەتێك بخاتە بەردەم لیژنە هەمیشەییەكان، بەپێی تێڕوانینی خۆی، یان لانی كەم لەسەر داوای (5) پێنج ئەندام.

مــاددەی (32):

یەكەم: پاش ئاگادارکردنەوەی سەرۆكی لیژنە هەر ئەندامێك دەتوانێت لەكۆبوونەوەی هەر لیژنەیەك ئامادەبێت و ڕاو سەرنجی خۆی پێشكەش بكات بەبێ بوونی مافی دەنگدان.

دووەم: ڕاوێژكارەكانی پەرلەمان بە پێی پسپۆریی بەشداری كۆبوونەوەی لیژنەكان دەكەن، بەبێ بوونی مافی دەنگدان.

مــاددەی (33):

ئەو حوكمانەی لەم پەیڕەوەدا تایبەتن بە ئامادەبوون لە دانیشتنەكانی پەرلەماندا بەسەر ئامادەبوون لە كۆبوونەوەی لیژنەكانیش جێبەجێ دەبن.

مــاددەی (34):

لەكاتی بەتاڵی ئەندامێتی یەكێك لە لیژنەكان ئەوا ئەندامێكی تر بەپێی هەمان ڕێگەی دەقكراو لەم پەیڕەوەدا كاندید دەكرێت و جێگەی دەگرێتەوە.

مــاددەی (35)

بە ڕەزامەندیی سەرۆك، لیژنەی هەمیشەیی، دەتوانێت داوا لە لیژنەیەكی تری پەرلەمان بكات، ڕای خۆی لەسەر بابەتێكی دیاریكراودا، بخاتەڕوو.

مــاددەی (36):

(10) دە ئەندام، یان هەر فراكسیۆنێكی پەرلەمانی دەتوانێت لە دوای تێپەڕ بوونی (45) چل و پێنج ڕۆژدا، بەسەر ئاڕاستەكردنی پرۆژەیەك بۆ لیژنەی تایبەتمەند داوای ڕوونكردنەوە لەبارەی ئەو پرۆژەیە لە لیژنەكە بكەن.

مــاددەی (37):

ئەگەر بۆ دەستەی سەرۆكایەتی ڕوونبۆوە كە یەكێك لە لیژنە هەمیشەییەكان، لە ڕاپەڕاندنی كارەكانیدا كەمتەرخەمی دەنوێنێت، ئەوا دەتوانێت لە هۆكارەكان بكۆڵێتەوە و هەوڵەكانی بخاتە گەڕ بۆ كاراكردنی لیژنەكە، بەڵام ئەگەر هەر نەیتوانی، لەسەر دەستەی سەرۆكایەتی پێویستە ئەندامی نوێ بۆ لیژنەكە بپاڵێوێت، بەپێی ئەو ڕێكارانەی لەم پەیرەوەدا هاتوون و بیانخاتە بەردەم پەرلەمان.

مــاددەی (38):

ئەگەر لیژنەی هەمیشەیی، پێشنیازی یاسایەكیان تاوتوێكرد، كە ڕێژەی یاسایی ئەندامان پێشكەشیان كردبوو، دەكرێت یەكەم ئەندام كە واژۆی كردووە، ئەگەر ئەندامی لیژنەكە نەبوو ئامادەی كۆبوونەوەی لیژنە بێت بۆ گفتوگۆكردن لەسەر پێشنیازی یاساكە، ئەگەر ئەو نەیتوانی دەكرێت ئەندامێكی تر لەوانەی واژۆیان كردووە ئامادەبێت.

مـــاددەی (39):

هەموو لیژنەیەکی هەمیشەیی، ناوی ئەو پسپۆڕ و شارەزایانەی کە تایبەتمەندییان بەکاری لیژنە پەیوەستە، دەستنیشان دەکات و لەکاتی پێویستدا، لە رێگەی دەستەی سەرۆکایەتییەوە راوێژیان پێدەکات و سوود لە پسپۆڕی و لێهاتوویان وەردەگرێت و دەکرێت لەسەر کارەکەیان پاداشت بکرێن و ئەگەر پێویست بوو گرێبەستیان لەگەڵدا بکرێت.

مـــاددەی (40):

هەر لیژنەیەکی هەمیشەیی، لەسەر داوای (3/1)ی سێ یەکی ئەندامەکانی دەتوانێت دانیشتنی گوێ لەیەکگرتن (جلسات الاستماع)، لەسەر هەر بابەتێك کە پەیوەست بێت، بەتایبەتمەندیی لیژنەکە ئەنجامبدات، بۆ بەرپرس و کەوادری حکومی و کەرتی تایبەت و پسپۆران و نوێنەری رێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی و هەرکەسێك، کە بە پێویستی بزانن، هەر ئەندامێکیش دەتوانێت لەم دانیشتنە ئامادەبێت و گفتوگۆ بکات، دەبێت لیژنە پوختەی دانیشتنی گوێگرتن و ئەنجامەکانی، لە راپۆرتێکدا، ئاراستەی دەستەی سەرۆکایەتی بکات.

مـــاددەی (41):

هەر لیژنەیەکی هەمیشەیی، لە چوارچێوەی پسپۆڕییەکەیدا، بەدواداچوون و لێکۆڵینەوە و سەردانی مەیدانی دەکات لەسەر ئاستی جێبەجێکردنی ئەو یاسا گشتییانەی، بە بەرژەوەندیە بنەرەتییەکانی هاونیشتیمانیانی هەرێم پەیوەندیدارن هەروەها چاودێریکردنی گونجانی سیستەم و رێنماییەکان، کە بۆ ئاسان جێبەجێکردنی یاساکە دەرچوێندراون لەگەڵ ئامانجی سەرەکی یاساکە، لەسەر لیژنەی هەمیشەیی پێویستە، راپۆرتێك لەسەر ئەنجامی بەدواداچوونیان و پێشنیازەکانیان ئاراستەی دەستەی سەرۆکایەتی بکەن و ئەوانیش دەتوانن ئەوەی گونجاوە، لە ژێر رۆشنایی راپۆرتەکا بیگرنەبەر.

مـــاددەی (42)

یەکەم: لیژنەکان دەتوانن داوا لە سەرۆك بکەن، بۆ بەشداری کردنی وەزیری پەیوەندیدار بۆ ئامادەبوون لە کۆبوونەوەی لیژنە و پێشکەشکردنی ڕونکردنەوەی پێویست، لەسەر ئەو بابەتەی دەخرێتەڕوو، بەشێوەیەك ماوەی (3) سێ ڕۆژ لەڕێکەوتی ئاراستەکردنی بانگهێشتنامەکە، تێپەرنەکات.

دووەم: وەزیری پەیوەندیدار، دەتوانێت لە کۆبوونەوەی لیژنەکاندا ئامادەبێت کاتێك گفتوگۆی بابەتێك دەکرێت کە پەیوەندیدارە بەوەزارەتەکەی و دەتوانێت ستافی وەزارەتەکەی لەگەڵ خۆی بهێنێت بۆ کۆبوونەوە هەروەها تێڕوانینەکانیشیان لە ڕاپۆرت جێگردەکرێن بەبێ ئەوەی مافی دەنگدانیان هەبێت.

سێیەم: لیژنەکان دەتوانن، بۆ بەشداریی ئەوانەی کە پلەیان، لەخوار وەزیرەوەیە لە کۆبوونەوەی لیژنەدا، داوا ئاراستەی جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمان بکەن.

چوارەم: لیژنەکان دەتوانن لەڕێی جێگری یەکەمی سەرۆکی پەرلەمانەوە، داوا لە فەرمانگە فەرمی و رێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی بکەن، کە زانیاریی پێویستیان پێشکەش بکات، یان لە کۆبوونەوەی لیژنەدا ئامادەبن .

پێنجەم: ئەگەر ئەو لایەنانەی لە بڕگەکانی سەرەوەدا باسکراون، خۆیانگرت لە پێدانی زانیاری یان ئامادەنەبوون لە کۆبوونەوە، ئەوا ئەو کاتە لە ڕێی سەرۆکەوە، سەرۆك وەزیرانی لێ ئاگاداردەکرێتەوە و لەحاڵەتی وەڵا نەدانەوەیی داواکاریەکەی لەماوەی (7) حەوت ڕۆژدا، بابەتەکە دەخرێتە بەردەمی پەرلەمان، بۆ ئەوەی تێڕوانینی بۆ بکات.

دووەم: لیژنە تایبەتییەکان:

مــــاددەی (43):

یەکەم: پەرلەمان، لیژنەی کاتی بەمەبەستی ئامادەکردنی ڕاپۆرت، سەبارەت بە بابەتێکی دیاری کراو، لەسەر پێشنیاری دەستەی سەرۆکایەتی، یان (4/1)ی چواریەکی ژمارەی ئەندامان، بەدەنگی زۆرینەی ئامادەبووان لە کاتی پێویستدا پێکدەهێنێت.

دووەم: دەستەی سەرۆکایەتی، لە دەرەوەی وەرزەکانی یاسادانانیدا، دەسەڵاتی پێکهێنانی لیژنەی تایبەتیی هەیە.

سێیەم: بابەتە تاوانکارییەکان و هەر بابەتێك، لەژێر تێڕوانینی دادگاکاندا بێت، نابێتە بابەتی لێکۆڵینەوەی لیژنە تایبەتییەکانی پەرلەمان.

چوارەم: لەکاتی کارکردنی لیژنە، هەرئەندامێك نهێنی کاری لیژنە، بدرکێنێت ئەندامێتی لیژنە لەدەست دەدات.

مــــاددەی (44):

یەکەم: لەسەر دەسەڵاتی جێبەجێکردن پێویستە ئەرکی لیژنە تایبەتییەکان ئاسان بکات و بەڵگەنامە و زانیاریی داواکراویان پێشکەش بکات.

دووەم: لیژنە تایبەتییەکان دەتوانن کاری بەدواداچوون و پشکنین و گەڕان بەدوای ڕاستییەکان، سەبارەت بە وردەکاری ئەو بابەتانەی بۆی ڕاسپێردراون لەتەواوی دامەزراوە پەیوەندیدارەکاندا، ئەنجام بدەن، دەتوانن بۆ ئەو مەبەستەش پشت بە شارەزایان و راوێژکاران ببەستن.

سێیەم:

1ـ بەپێی ئەو ڕێوشوێنانەی لەم پەیڕەوەدا دەقنووس کراوە، لیژنە تایبەتییەکان دەتوانن بەنووسراو داوای ئامادەبوونی هەرکەس و لایەنێك بکەن، بەمەبەستی راوەرگرتن و گوێ بیستبوونی وتەکانیان.

2ـ ئەگەر کەس و لایەنی بانگکراو بێ پاساو لەکاتی دیاریکراودا ئامادەنەبوو، ئەوا لیژنەی کاتی دەتوانێت لەڕێی دەستەی سەرۆکایەتیەوە، دەسەڵاتی جێبەجێکردن ئاگاداربکاتەوە، بە مەبەستی ئامادەکردنی داواکراو بەگوێرەی یاسای بنەما دادگەرییە سزاییە بەرکارەکان لە هەرێم.

مــــاددەی (45):

یەکەم: لیژنەی تایبەت، ڕاپۆرت و ڕاسپاردەکانی، ئاراستەی سەرۆك دەکات، دوای دابەشکردنی بەسەر ئەندامانداڕاپۆرتەکە دەخرێتە بەردەم پەرلەمان، بەمەبەستی تاوتوێکردن و وەرگرتنی بڕیاری گونجاو لە بارەیەوە.

دووەم: ئەگەر ڕاپۆرتەکە، لە نێوان دوو وەرزی یاساداناندا، ئاڕاستەی سەرۆك کرا، ئەوا بەپێی گرنگی بابەتەکە دەستەی سەرۆکایەتی، بڕیار لەسەر دواخستنی خستنەڕووی بۆ وەرزی نوێی یاسادانان دەدات، یان ئەنجامدانی کۆبوونەوەی نائاسایی، بۆ خستنەڕووی بابەتەکە و بڕیاردان لەسەری.

ماددەی (46):

کاری لیژنە تایبەتییەکان، بەکۆتایی هاتنی کاتی دیاریکراو، یان ئەو ئەرکەی پێیان سپێردراوە، کۆتایی دێت.

بەشی شەشەم

سیستمی کار لە پەرلەمان

یەکەم/ بەرنامەی کاری دانیشتنەکانی پەرلەمان

ماددەی (47):

یەکەم: دەستەی سەرۆکایەتی، بەرنامەی کاریی دانیشتنەکانی پەرلەمان، دادەنێت.

دووەم: هەموو دانیشتنێك، بەرنامەی کاریی پێشوەختەی دەبێت، (48) چل وهەشت کاتژمێر پێش وادەی دانیشتنەکە سەرجەم ئەندامان لەڕێی جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمانەوە لەبەرنامەی کار ئاگاداردەکرێنەوە.

ماددەی (48)

یەکەم: بڕگەکانی بەرنامەی کار، بە پێی ئەو ڕێزبەندییەی، لەبەرنامەکەدا هاتووە، گفتوگۆیان لەبارەوە دەکرێت، پاش و پێش خستنی هەر بڕگەیەك، لەسەر پێشنیاری سەرۆك، یان (3) سێ پەرلەمانتار، بەڕەزامەندیی زۆرینەی ئامادەبووان دەبێت.

دووەم: تا گفتوگۆ لەسەر بڕگەیەکی بەرنامەی کار تەواو نەبێت بڕگەیەکی دی گفتوگۆی لەسەر ناکرێت، ئەگەر لەبەر هەر هۆیەك نەتوانرا گفتوگۆ دەربارەی بڕگەیەك تەواو بکرێت، دەستەی سەرۆکایەتی، دەتوانێت، ئەو بابەتە بە هەڵپەسێردراوی بهێڵێتەوە و بەڕەزامەندیی زۆرینەی ئەندامانی ئامادەبوو، بابەتەکە بۆدانیشتنی داهاتوو، دوادەخرێت و بڕگەی دوای ئەوە، گفتوگۆی لەبارەوە دەکرێت.

سێیەم: هەر بابەتێك لە بەرنامەی کاردا نەبێت، گفتوگۆی لەبارەوە ناکرێت.

چوارەم: سەرۆکی فراکسیۆن، یان نوێنەری پێکهاتەیەك، یان لانی کەم (10) دە ئەندام، بەر لە (24) بیست و چوار کاتژمێر لە وادەی دانشتینەکەدا، دەتوانێت داوای زیادکردنی بابەتێك، بۆ بەرنامەی کار بکات، بابەتەکە گشتی و بەپەلە بێت و دواخستنی ببێتە هۆی لەدەستدانی گرینگی داواکارییەکە.

مـــاددەی (49):

یەکەم:

1ـ هەر لیژنەیەکی هەمیشەیی، یان تایبەت، دەتوانێت لەماوەی (48) چل و هەشت کاتژمێر بەر لەدانیشتنی پەرلەمان داوا لە دەستەی سەرۆکایەتی بکات، گفتوگۆی دیاردەیەك، یان ڕووداوێك، یان بارێکی گشتی بخرێتە بەرنامەی کارەوە.

2ـ هەر ئەندامێك، مافی هەیە لە ماوەیەك کە لە (10) دە خولـەك تێپەڕ نەکات، بیرۆکەیەك بەم مەرجانە بخاتەڕوو:

أ ـ (48) چل و هەشت کاتژمێر پێش دانیشتنی پەرلەمان، داوایەك پێشکەشی دەستەی سەرۆکایەتی بکات.

ب ـ بیرۆکەکە نوسراو بێت.

ت ـ ئەندام بەناوەرۆکی نوسراوەکە پابەندەبێت.

پ ـ بیرۆکەکە، بەکێشەیەکی گشتییەوە پەیوەست بێت و پێشنیاز و چارەسەری لەخۆگرتبێت.

دووەم: ئەگەر پێویستی کرد، دەکرێت گفتوگۆکردن لەسەر بابەتەکانی بڕگەی (یەکەم) لەسەر داواکاری لیژنە یان ئەندامان، بەئامادەبوونی سەرۆك وەزیران، یان وەزیری تایبەتمەند، یان هەردووکیان بێت.

سێیەم: ئەگەر دەستەی سەرۆکایەتی، بە داواکاریی لیژنە و ئەندامان ڕازی نەبوو، ئەوانیش لەسەر داواکەیان پێداگیربوون، سەرۆك ڕێگە دەدات هاوپشت یان دژ بەداواکەیان لەماوەی (3) سێ خولـەك بیروبۆچوونی خۆیان لەو بارەیەوە بخەنەڕوو، ئەوکات بەبێ گفتوگۆ، پەرلەمان بڕیاری یەکلاکەرەوەی خۆی لەبارەوە دەدات.

دووەم/ ڕیزبەندی و سیستمی دانیشتنی ئەندامان

مـــاددەی (50):

شوێنی دانیشتنی ئەندامان، لە هۆڵی پەرلەماندا، بە پێی لیستی ڕیزبەندکراو، بەپێی پیتەکانی (ئەلفبێ)ی کوردی بەرەچاوکردنی زنجیرەی یەك بە دوای یەکی هەمان فراکسیۆن، دیاری دەکرێت.

مـــاددەی (51):

کارنامەی هەفتانەی پەرلەمان، بەم شێوەیە دەبێت:

یەکەم: ڕۆژانی یەك شەممە، ئەندام، بەدواداچوون، بۆ کاروباری هاونیشتمانیان دەکات.

دووەم: ڕۆژانی دووشەممە، کۆبوونەوەی لیژنەکان دەبێت، بەپێی پێویست لیژنە دەتوانێت لە هەر ڕۆژێکی تر کۆبوونەوە ئەنجام بدات.

سێیەم: ڕۆژانی سێ شەممە و چوارشەممە، تایبەت دەبێت بە دانیشتنی پەرلەمان.

چوارەم: ڕۆژانی پێنج شەممە، تایبەتە بە گفتوگۆکردن لەگەڵ حکومەت، بە پێی پێویست.

پێنجەم: دەستەی سەرۆکایەتی لەکاتی پێویست دەتوانێت خشتەی کاری هەفتانەی پەرلەمان دەستکاری بکات.

سێیەم/ دانیشتنەکانی پەرلەمان

مـــاددەی (52):

یەکەم: سەرۆك، دانیشتنی پەرلەمان، بە (**ناوی خوای بەخشندەو میهرەبان ... بە ناوی گەلی کوردستان**)ـەوە دەکاتەوە لەگەڵ ئاماژەدان، بە ژمارە و رێکەوتی دانیشتن و وەرزی یاسادانان و خولی گرێدان.

دووەم: دوای کردنەوەی دانیشتنەکە، پوختەی کۆنوسی دانشیتنی پێشوو، بە مەبەستی راستاندنی دەخرێتەڕوو، دوای ئەو ڕاستکردنەوانەی بە بڕیاری دەستەی سەرۆکایەتی یان لەسەر داوای ئەندامان تێدا ئەنجام دەدرێت.

سێیەم: خوێندنەوەی پوختەی کۆنووسەکە، لەلایەن جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمانەوە، ئەم بڕگانەی لە خۆدەگرێت:

1ـ ناوی ئامادەنەبوانی دانیشتنی پەرلەمان و لیژنەکان، بە مۆڵەت و بێ مۆڵەت و لە ماڵپەری فەرمی پەرلەمان بلاو دەکرێتەوە.

2ـ ناوی نوێنەرانی حکومەت لە دانیشتنی پێشوو ئەگەر ئامادەبووبن.

3ـ ئەو بابەتە سەرەکییانەی، کە لە دانیشتنەکەدا تاوتوێکراون.

4ـ ئاماژەدان بە هەر یاسا و بڕیارێك، کە لە دانیشتنی پێشوودا، لەلایەن پەرلەمانەوە پەسندکرابێت.

5ـ ئەگەر لەبەر کۆتایی هاتنی خولی پەرلەمان دانیشتن ئەنجام نەدرا، دەستەی سەرۆکایەتی، لە ڕاستاندنی پوختەی کۆنووسەکەدا، شوێنی پەرلەمان دەگرێتەوە.

چوارەم/ ئامادەبوون لەدانیشتنەکانی پەرلەمان

مـــاددەی (53):

یەکەم:

1ـ سەرۆك وەزیران و ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران، لەسەرداوای خۆیان، دەتوانن ئامادەی دانیشتنەکانی پەرلەمان بن و لەگفتوگۆکانیدا بەشداری بکەن، بێ ئەوەی مافی دەنگدانیان هەبێت.

2ـ ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران، دەتوانن فەرمانبەرانی وەزارەتەکانیان بۆ دانیشتنەکانی پەرلەمان بهێنن، بەمەبەستی ڕاوێژ و پشتپێبەستنیان بەمۆڵەتی سەرۆك، بێ ئەوەی مافی قسەکردنیان هەبێت.

دووەم:

1ـ میوانان و میدیاکاران، بەوەرگرتنی ڕەزامەندی دەستەی سەرۆکایەتی دەتوانن لە دانیشتنەکانی پەرلەماندا ئامادەبن.

2ـ ژمارەی ئەو کەسانەی کە ئامادەی دانیشتنی کراوە دەبن، نابێت لە ژمارەی ئەو کورسیانە تێپەڕبکات کە لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتییەوە بۆ میوانان تەرخان کراون.

پێنجەم/ شێوازی گفتوگۆکردن لە دانیشتنەکانی پەرلەمان

مـــاددەی (54):

یەکەم: ئەندام، بەمۆڵەتی سەرۆك، لەوجێگەیەی دانیشتووە، یان لەو سەکۆیەی بۆ مەبەستی ئاخاوتن ئامادەکراوە دەدوێت.

دووەم: لەگەڵ خستنەڕووی هەر برگەیەك، لە برگەکانی بەرنامەی کار بۆ گفتوگۆکردن، سەرۆك داوا لە جێگری دووەمی دەکات ناوی داواکارانی مۆڵەتی ئاخاوتن، تۆمار بکات.

سێیەم: سەرۆك بەرەچاوکردنی ریزبەندی تۆمارکردنی ناوی ئەندامان رێگە بەئەندامان دەدات ئاخاوتن بکەن.

چوارەم: ئەندام، ئاخاوتنەکانی ئاراستەی سەرۆك دەکات و پێویستە بەم خالآنە پابەندبێت:

1ـ ئەندام بۆی نیە، لە (3) سێ خولەك زیاتر، بدوێت، بێجگە لەو دانیشتنانەی تایبەتە بەگفتوگۆکردن لەسەر پرۆژە یاسای بودجە و ئەو دانیشتنانەی دەستەی سەرۆکایەتی تایبەتمەندییان دەداتێ.

2ـ نابێت ئەندام، وەلآمی ئەندامانی تر بداتەوە و توانجیان لێ بدات، ئاخاوتنی خۆی یان هی ئەندامانی تر دووبارە بکاتەوە، تەنیا دەتوانێت پشتگیری بکات.

3ـ دەبێت ئەندام ئاخاوتنەکانی لەسەر ئەو بابەتە چڕبکاتەوە کە خراوەتەڕوو و نابێت بگەڕێتەوە سەر بابەتێك کە دەنگی لەسەر دراوە، یان گفتوگۆ لەبارەیەوە کۆتاییهاتووە.

4ـ هەرئەندامێك دەتوانێت تەنها یەك جار لەسەر هەر بابەتێك بدوێت.

پێنجەم: سەرۆك، دەتوانێت رێگە لەبەردەوام بوونی ئەندام لەسەر ئاخاوتنەکەی بگرێت، ئەویش لە یەکێك لەم ئەگەرانە:

1ـ بێ مۆڵەت ئاخاوتنی کرد.

2ـ لەکاتی ئاخاوتندا وشەی نەشیاو، یان تانەوتەشەر، بەرامبەر هەر دەزگایەکی دەستووریی و یاسایی هەرێم یان ئەندامێك، یان فراکسیۆنێکی پەرلەمانی، یان هەرکەسێکی دی بەکار هێنا.

3ـ باسی لە تایبەتمەندییەکانی ئەندامێك، یان هەرکەسێکی تر کرد.

4ـ باسی لە نهێنییەکانی دۆسیەیەك کە لە بەردەم دادگایە کرد، یان هەر دۆسیەکی تر کە لەکاتی درکاندنی رێگە پێدراو نەبێت.

5ـ ماوەی دیاریکراوی ئاخاوتنی، کۆتایی هاتبێت.

6ـ ئەگەر لە بابەتی گفتوگۆ دەرچوو.

مـــاددەی (55):

یەکەم: سەرۆك، دەتوانێت فەرمان بکات بە سڕینەوەی هەموو یان بەشێك لە ئاخاوتنی هەر ئەندامێك لە پرۆتۆکۆل کە پێچەوانەی شێواز و مەرجەکانی گفتوگۆکردن بێت، کە لەم پەیڕەوەدا دەقنوس کراون، و لەکاتی نارەزایی ئەندام، دەستەی سەرۆکایەتی، بێ گفتوگۆکردن، بڕیاری یەکلاکەرەوە دەدات.

دووەم: ئەندام، دەتوانێت، پێشنیازی سڕینەوەی ئاخاوتنی ئەندامێکی دی بکات، ئەگەر لە پەیڕەو لایدا، یان پێچەوانەی شێواز و مەرجەکانی گفتوگۆکردن بوو، سەرۆك بڕیار لەسەر داواکاری ئەندامەکە دەدات.

مـــاددەی (56):

یەکەم: ئەندام، دەتوانێت، پشت بەستن، بەیەکێك لە مادده و بڕگەکانی دەستوور و یاسا بەرکارەکان و یان یەکێك لە مادده و بڕگەکانی ئەم پەیڕەوە لە هەرکاتێکی دانیشتنی پەرلەماندا لە ڕێی خاڵی پەیڕەوییەوە داوای وەرگرتنی مۆڵەت لە سەرۆك بۆ ماوەیەك کە لە (1) یەك خوولەك زیاتر نەبێت بەبێ ڕەچاوکردنی (تۆمارکردن و ڕیزبەندی) ئاخاوتن بکات.

دووەم: تەنیا ئەم بارانەی بەخاڵی پەیرەوەی دادەنرێت:

1ـ پێشێلکردنی یەکێك لە مادده و بڕگەکانی دەستوور و یاسابەرکارەکان، یان یەکێك لە مادده و بڕگەکانی ئەم پەیڕەوە.

2ـ ئەگەرگفتوگۆکان، لە بابەتی دانیشتنەکە، دەرچوون.

3ـ داواکردن بۆ دواخستنی گفتوگۆ، لەسەر بابەتێك و بڕیاردان، لەسەر گفتوگۆکردن، لە بابەتێکی تر یان ئاڵوگۆڕ، لە بەرنامەی کار.

سێیەم: ئەگەر ئەندام، بە خاڵی پەیرەوی داوای ئاخاوتنی کرد، بەڵام ئاخاوتنەکەی خاڵی پەیرەوی نەبوو، سەرۆك دەتوانێت ئاخاوتنی پێ ببڕێت و لەکاتی دووبارە بوونەوەی لەو دانیشتنەدا هەلێکی تری بۆ ئاخاوتن بە (خاڵی پەیرەو)، پێنادات.

شەشەم/ بەرزەفتکردن

ماددەی (57):

ئەگەر لەکاتی دانیشتنەکانی پەرلەماندا، هەر سەرپێچییەك، لەلایەن هەر ئەندامێکەوە بکرێت، کەدەشێ کاربکاتە سەر بەرێوەچوونی دانیشتنەکە، یان ئاخاوتنی نەشیاوی بەرامبەر پەرلەمان و دەستەی سەرۆکایەتی و یان هەریەکێك لە ئەندامان لێ ببیسترێ، سەرۆك بەم شێوەیە ڕەفتاری لەگەڵ دەکات:

یەکەم: بەبیر ئەندامەکە دەهێنێتەوە کە ڕێکوپێکی دانیشتنەکە بپارێزێت.

دووەم: ئەگەر پابەند نەبوو هەر بەردەوام بوو، سەرۆك وریایی (تنبیە) دەکاتەوە.

سێیەم: لەحاڵەتی بەکارهێنانی زمانی زبردا، ئەوا وریاکردنەوەکە سڕینەوەی ئاخاوتنەکانیشی لە پرۆتۆکۆل لەگەڵدا دەبێت.

چوارەم: ئەگەر ئەمجارەش پابەند نەبوو بەردەوام بوو، سەرۆك دەتوانێت لە دانیشتنەکەدا، بێبەشی بکات.

پێنجەم: لەکاتی پێویستدا. سەرۆك دەتوانێت دانیشتنەکە هەڵبگرێت یان دوای بخات.

بەشی حەوتەم

چاودێریکردن

یەکەم/ پرسیار

ماددەی (58):

ئەندام، دەتوانێت، پرسیاری نوسراو، یان زارەکیی لە ڕێی دەستەی سەرۆکایەتییەوە، بۆ سەرۆك وەزیران، یان ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران، بنێرێت، بۆ روونکردنەوەی بابەتێك کە دەکەوێتە چوارچێوەی پسپۆریەکەییان یان بابەتێك کە ئەندام زانیاریی لەبارەیەوە نییە، یان دەیەوێت بەدواداچوونی لەبارەوە بکات، یان دەیەوێت ڕای حکومەت، لەبارەی بابەتێکەوە بزانێت.

مـــاددەی (59):

مەرجەکانی پرسیاری نووسراو:

یەکەم: دەبێت، پرسیار لە لایەن یەك ئەندام، یان زیاتر، پێشکەش کرابێت و رێکەوت و واژۆی لەسەر بێت و لە رێی سەرۆکەوە، ئاراستە کرابێت.

دووەم: دەبێت پرسیار روون و پوخت بێت و مەبەستەکەی دیاری کراوبێت، توانج و رای تێدا نەبێت و لەکەداری کەسێتییەکان و دەستە و دامەزراوەکانی هەرێم نەکات.

سێیەم: نابێت بابەتی پرسیارەکە، لەبەردەم دادگادا، بێت.

چوارەم: دەبێت پرسیارەکە، لە تایبەتمەندیی ئەو وەزارەتە بێت، کە پرسیارەکەی ئاڕاستەکراوە.

پێنجەم: نابێت پرسیارەکە، پێچەوانەی دەستوور و یاسا و بەرژەوەندیی گشتیی بێت و نابێت پێشتر وەڵام درابێتەوە.

شەشەم: ئەو بابەتانەی ئاڕاستەی لیژنە پەیوەندیدارەکانی پەرلەمان کراون، پرسیاریان لەبارەوە ناکرێت، تا لیژنە راپۆرتی خۆی پێشکەش دەکات، بە مەرجێك، لیژنە لە ماوەی (15) پازدە رۆژ، تێپەرنەکات ڕاپۆرتەکە ئامادە بکات.

حەوتەم: ئەو پرسیارانەی، بۆ سەرۆك وەزیران و جێگرەکەی دەنێردرێن دەبێت بە کارنامە و سیاسەتی گشتی حکومەت و جێبەجێکردنی یاسای بەرکار، پەیوەستبن.

مـــاددەی (60):

یەکەم: دەستەی سەرۆکایەتی، دەتوانێت ئەو پرسیارانە ڕەتبکاتەوە، کە یەك لەو مەرجانەی تێدا نەبێت کە لەماددەی (59)ی ئەم پەیڕەوە ئاماژەیان پێدراوە .

دووەم: لەماوەیەك کە لە (7) حەوت ڕۆژ تێپەڕنەکات، لەبەرواری گەیشتنی پرسیارەکە، سەرۆك پرسیارەکە دەنێرێت بۆ سەرۆك وەزیران یان ئەو وەزیرەی پرسیارەکەی ئاراستە کراوە، لەڕێی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران.

سێیەم: دەبێت ئەو لایەنەی پرسیارەکەی ئاڕاستەکراوە لەماوەی (7) حەوت ڕۆژدا، وەڵامی پرسیارەکە بدەنەوە لە هەموو حاڵەتێکدا، نابێت وەڵامی پرسیارەکە، لە (21) بیست و یەك ڕۆژ زیاتر دوابخرێت.

مـــاددەی (61):

یەکەم: بەکۆتایی هاتنی وەرزی گرێدان پرسیار کۆتایی نایەت، تەنیا ئەو ماوەیە بۆ وەڵامی پرسیار دیاریکراوە نامێنێت و لەسەرەتای وەرزی گرێدان، سەرلەنوێ ماوەکە دەست پێدەکاتەوە.

دووەم: ئەندام دەتوانێت پرسیارەکەی بکێشێتەوە.

سێیەم: ئەگەر زیاتر لەیەك ئەندام هەمان پرسیاری ئاراستەکرد، ئەوا پرسیارەکە بەناوی هەموو ئەوئەندامانەوە ئاڕاستە دەکرێت کە پێشتر پێشکەشیان کردووە و وێنەیەکی وەڵامەکەش، ئاڕاستەی هەموو ئەو ئەندامانە دەکرێتەوە.

مـــاددەی (62):

یەکەم: سەرۆك وەزیران، یان ئەندامی ئەنجومەنی وەزیران، دەتوانێت ڕاستەوخۆ وەڵامی پرسیاری زارەکیی بداتەوە یان داوای دواخستنی بکات بۆ ماوەیەك کە لە (15) پازدە ڕۆژ، تێپەڕ نەکات.

دووەم: دەکرێت پرسیاری زارەکیی، بە نووسین، لە ماوەی دیاریکراودا وەڵام بدرێتەوە.

مـــاددەی (63):

یەکەم: ئەندام، دەتوانێت لە هەر دانیشتنێکدا، کە بۆ پرسیاری زارەکی تەرخانکراوە، تەنیا یەکجار پرسیار ئاڕاستە بکات .

دووەم: تەنیا ئەو ئەندامەی پرسیاری ئاراستەکردووە دەتوانێت یەکجار بەکورتیی بەدواداچوون (تەعقیب) لەسەر وەڵامی پرسیارلێکراو بکات.

سێیەم: پرسیارلێکراو، دەتوانێت، بەکورتیی و بۆ یەکجار لەسەر بەدواداچوونی ئەندامی پەرلەمان وەڵام بداتەوە.

چوارەم: دەبێ ئەو ئەندامەی پرسیاری زارەکیی دەکات، (48) چل وهەشت کاتژمێر، بەر لەدانیشتنی تایبەت، بۆ پرسیاری، زارەکیی، ناوی خۆی و پوختەیەکیش لەو پرسیارە، بداتە جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمان.

پێنجەم: ناکرێت لەکاتی پرسیاری زارەکیی، لەهەمان دانیشتندا، پرسیار بۆ پرساندن بگۆردرێت.

مـــاددەی (64):

کاتی دیاریکراو، بۆ پرسیار و وەڵامی زارەکیی، بەم شێوەیە دەبێت:

یەکەم: (2) دوو خولەك، بۆ پرسیار.

دووەم: (3) سێ خولەك، بۆ وەڵامدانەوە.

سێیەم: (3) سێ خولەك، بۆ بەدواداچوونی ئەو ئەندامەی پرسیاری کردووە.

چوارەم: (3) سێ خولەك، بۆ وەڵامیدانەوەی بەدواداچوونەکە.

ماددەی (65):

مەرجەکانی پرسیارکردن، لە سەرۆك وەزیران و ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران، لەکاتی گفتوگۆ لەسەر پرۆژە بودجەی گشتیی و پرۆژە یاساکان جێبەجێ ناکرێت.

دووەم/ خستنە ڕووی بابەتێکی گشتیی بۆ گفتوگۆ (طرح موضوع عام للمناقشة)

ماددەی (66):

یەکەم: (10) دە ئەندام، دەتوانن، داوایەك پێشکەشی دەستەی سەرۆکایەتی بکەن بۆ ئەوەی بابەتێکی گشتی بخرێتەڕوو، بۆ گفتوگۆ، لەنێوان پەرلەمان و حکومەتدا، بۆ بەدیهێنانی بەرژەوەندی گشتی.

دووەم: سەرۆك وەزیران، دەتوانێت داوا لە پەرلەمان بکات، بۆ ئەوەی بابەتێك، بۆ گفتوگۆکردن بەئامادەبوونی خۆی، یان یەکێك لە ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران بخرێتەڕوو.

سێیەم: دەستەی سەرۆکایەتی دەبێت لەماوەیەکدا کە لە (14) چواردە ڕۆژ تێپەڕنەکات، وادەی ئەو دانیشتنە دیاریی بکات.

چوارەم: لەو دانیشتنەی بابەتێکی گشتی، بۆ گفتوگۆکردن دەخرێتەڕوو، پرساندن و لێسەندنەوەی متمانەیی تێدا ناکرێت.

پێنجەم: هەرئەندامێك دەتوانێت بەشداریی، لە گفتوگۆدا بکات.

شەشەم: حکومەت، دەتوانێت داوای دواخستنی ئەو دانیشتنە بکات، بۆ ماوەیەك، کە لە (7) حەوت ڕۆژ زیاتر نەبێت و بەهەماهەنگی لەگەڵ دەستەی سەرۆکایەتی ڕۆژێکی تر دیاری دەکرێت.

حەوتەم: پێویستە ئەو ئەندامانەی واژۆیان کردووە ئامادەبن و دەستپێکی ئاخاوتنیان پێبدرێت.

ماددەی (67):

یەکەم: ئەگەر پێش دیاریکردنی کاتی دانیشتنەکە، هەموو یان زۆرینەی ئەندامان داواکەیان کشاندەوە، سەرۆك داواکەیان بەلاوە دەنێت.

دووەم: ئەگەر دەستەی سەرۆکایەتی، لەخستنەڕووی ئەو بابەتە گشتییە بۆ گفتوگۆ ڕازینەبوو ئەو ئەندامانەی واژۆیانکردووە، پێداگریان کرد، بابەتەکە دەخرێتە بەردەم پەرلەمان بۆ یەکلایکردنەوە.

سێیەم: دەکرێت لە ئەنجامی، خستنەڕووی بابەتێکی گشتی بۆ گفتوگۆ، دەستەی سەرۆکایەتی، بابەتەکە ئاڕاستەی لێژنەی پەیوەندیدار بکات، بۆ ئەوەی ڕاپۆرتی تایبەت لەبارەیەوە، ئامادە بکات، دواتر پەرلەمان، بڕیار و ڕێوشوێنی پێویست بگرێتەبەر، یان دەکرێت لەو دانیشتنەدا، پەرلەمان ڕاسپاردەی پێویست دەربکات.

سێیەم/ پرساندن

ماددەی (68):

بریتیە لە داواکردن لە سەرۆك وەزیران، یان یەکێك لە ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران، بۆ ڕوونکردنەوەی کارنامەی حکومەت و هۆکارەکانی ئەو بڕیار و ڕەفتار و کارانەی، کە دەکەونە بواری پسپۆڕییەکەیان.

مـــاددەی (69):

یەکەم: هەر ئەندامێك، بە واژۆی (5/1) پێنج یەکی، ژمارەی ئەندامان دەتوانێت داوای پرساندن، لە سەرۆك وەزیران بکات.

دووەم: هەر ئەندامێك، دتوانێت، بە واژۆی (6/1) شەش یەکی، ژمارەی ئەندامان، داوای پرساندن، لە ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران بکات.

سێیەم: گفتوگۆکردن لەسەر پرساندن ئەنجام نادرێت تا (7) حەوت ڕۆژ، لە ڕێکەوتی گەیشتنی داواکارییەکە، بۆ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران.

مـــاددەی (70):

ئەو مەرجانەی لە پرساندندا هەن، هەمان ئەو مەرجانەن، کە لە پرسیاردا ئاماژەیان پێدراوە، بە پابەندبوون بەم خالآنە:

یەکەم: داواکاریی پرساندنەکە بەنووسین، هاوپێچ لەگەڵ بابەتی پرساندنەکە و بەڵگە و زانیاریی و وبەڵگەنامەکان ئاراستەی سەرۆك دەکرێن.

دووەم: پێویستە ئەو کەسەی پرساندنی لێکراوە، لە ڕۆژی گەیشتنی پرساندنەکە لە ماوەیەك کە لە (14) چواردە ڕۆژ تێپەر نەبێت وەڵام بداتەوە.

سێیەم: ئەگەر پرساندنەکە پێویستی بە لێکۆڵینەوە و کۆکردنەوەی زانیاریی هەبوو، پرسێندراویش نەیتوانی لە ماوەی دیاریکراودا وەڵامی بداتەوە، داوا لەسەرۆك دەکات بە دواخستنی پرساندنەکە بۆ ماوەیەك کە لە (7) حەوت ڕۆژ زیاتر نەبێت، دواخستنی پرساندن لەوماوەیەدا زیاتر بە ڕەزامەندیی پەرلەمان دەبێت.

چوارەم: دەستەی سەرۆکایەتی پرساندن و وەڵامەکەی، لە بەرنامەی کاری نزیکترین دانیشتندا، دادەنێت، ئەگەر وەڵامی پرساندنەکە، لە کاتی دیاریکراودا، نەگەیشتە پەرلەمان ئەوا تەنیا پرساندنەکە، دەکرێتە بابەتی گفتوگۆی دانیشتنی تەرخانکراو.

مـــاددەی (71):

یەکەم: دوای خوێندنەوەی پرساندن و وەڵامەکەی، پرۆسەی پرساندنەکە، بەم شێوەیە دەبێت:

1ـ ئاخاوتن، دەدرێتە ئەو ئەندامەی داوای پرساندنی کردووە، بۆ ماوەیەك لە (15) پازدە خولەك زیاتر نەبێت، دواتر بە هەمان کاتی دیاری کراو، دەرفەت بە کەسی پرسێندراو دەدرێت.

2ـ هەریەکەیان، بۆ یەکجار لەماوەی (3) سێ خولەکدا، مافی وەڵام دانەوەیان هەیە.

3ـ دواتر دەرفەتی ئاخاوتن، بۆ ماوەی (2) دوو خولەك، دەدرێتە هەریەك لەو ئەندامانەی، کە پێشتر ناوی خۆیان تۆمارکردوە.

دووەم:

1ـ ئەگەر پرسێندراو، بەبێ هۆ ئامادەنەبوو، پرۆسەی پرساندنەکە، بەبێ ئامادەبوونی پرسێندراو بەردەوام دەبێت.

2ـ ئەگەر ئامادەنەبوونەکە، بەپاساوێکی ڕەوا بوو، دەستەی سەرۆکایەتی کاتێکی تر، بۆ پرساندنەکە دیاریی دەکات کە لە (30) سی ڕۆژ تێپەر نەکات، ئەگەر لەو ماوەیەشدا ئامادەنەبوو، حوکمی خالّی (1)ی ئەم بڕگەیەی بەسەردا جێبەجێ دەبێت.

مـــاددەی (72):

ئەو پرساندنانەی لە وەرزی یاسادانانی پێشوودا پێشکەشکراون، دەخرێنە بەرنامەی کاری وەرزی یاسادانانی نوێوە.

ماددەی (73):

لەم حاڵەتانەدا پرساندن بە کۆتاییهاتوو، هەژمار دەکرێت:

یەکەم: ئەو ئەندامەی داوای پرساندنی کردووە، دەتوانێت، لەهەر قۆناغێك لە قۆناغەکانی پرساندن بە ڕەزامەندی ئەو ئەندامانەی واژۆیان کردووە، داوای پرساندنەکەی بکشێنێتەوە.

دووەم: دەست لە کارکێشانەوەی ئەو وەزیرەی، پرساندنی بۆ کراوە.

سێیەم: دەست لە کارکێشانەوەی ئەو ئەندامەی، کە پرساندنی کردووە.

چوارەم: ئەگەر وەڵامی پرساندنەکە، باوەڕ پێهێنەربوو، یان دەنگی پێویستی نەهێنا، بۆ لێسەندنەوەی متمانە.

چوارەم/ لێسەندنەوەی متمانە

مـــاددەی (74):

یەکەم: لێسەندنەوەی متمانە دروست نابێت بەبێ ئەنجامدانی پرۆسەی پرساندن، چ بە ئامادەبوونی پرسێندراو بێت یان بە ئامادەنەبوونی.

دووەم: ئەگەر وەڵامی پرساندنەکە بڕوا پێهێنەرنەبوو، بۆ پرسێنەر، دەتوانێت پێشنیازی لێسەندنەوەی متمانە بکات، بە ڕەزامەندیی زۆرینەی ئامادەبووان.

سێیەم: پێش دەنگدان، لەسەر لێسەندنەوەی متمانە، سەرۆك ڕێگا دەدات بە ئاخاوتن لەسەر ئەم بابەتە، بە (2) دوو ئەندام لەوانەی داوای لێوەرگرتنەوەی متمانە دەکەن و (2) دوو ئەندامیش لەوانەی دژی لێسەندنەوەی متمانەن.

چوارەم: سەرۆك وەزیران، بە متمانە لێسەندراو هەژمار دەکرێت، ئەگەر زۆرینەی (3/2) دوو لەسەر سێی ئەندامان بۆ لێسەندنەوەی متمانە دەنگیاندا.

پێنجەم: ئەندامی ئەنجومەنی وەزیران بە متمانە لێسەندراو هەژماردەکرێت، ئەگەر زۆرینەی ڕەهای ئەندامان بۆ لێسەندنەوەی متمانە دەنگیاندا.

شەشەم: بابەتی لێسەندنەوەی متمانە، لە ماوەیەکدا، کە لە (5) پێنج ڕۆژ زیاتر نەبێت، لە ڕۆژی پرساندنەوە ئەنجام دەدرێت.

مـــاددەی (75):

ئەگەر پرساندن بە وەرگرتنەوەی متمانە، لە سەرۆك وەزیران كۆتایی پێهات، ئەوا كابینەی حكومەت، بەدەست لەكاركێشاوە هەژماردەكرێت و وەك حكومەتی كاربەڕێكەر بەردەوام دەبێت، تا ئەو كاتەی بەپێی یاسا كارپێكراوەكان،كابینەی نوێ پێكدەهێنرێت.

مـــاددەی (76):

هەموو رێكارەكانی چاودێریكردنی پەرلەمان، بۆ سەرۆك وەزیران و ئەندامانی ئەنجومەنی وەزیران، سەرۆكی كۆمیسیۆن و دەستە سەربەخۆكان، دەگرێتەوە.

بەشـــــی هەشـــــتەم
یاســـادانان

مـــاددەی (77):

مەبەست لە یاسا دانان:

یەكەم: دەركردنی یاسا و بڕیار.

دووەم: هەمواركردنی یاسا و بڕیارە كارپێكراوەكان.

سێیەم: بەركاركردن یان هەمواركردنی كارپێكردنی یاسا فیدراڵیەكان.

مـــاددەی (78):

پرۆسەی یاسادانان، بریتیە لە گفتوگۆ و پەسەندكردنی:

یەكەم: پڕۆژە یاسا، یان پڕۆژە بڕیار، كە لەلایەن دەسەڵاتی جێبەجێكردنەوە، پێشكەش دەكرێن.

دووەم: پێشنیازی یاسا، یان بڕیار كە لانی كەم، لەلایەن (10) دە ئەندامەوە پێشكەش دەكرێن.

سێیەم: ئەو پڕۆژە یاسا و بڕیارانەی، لەلایەن دەسەڵاتی دادوەریەوە پێشكەش دەكرێن، لەو بابەتانەی پەیوەندیداران بەخۆیان.

چوارەم: پێشنیازی ئەو یاسا و بڕیارانەی، لەلایەن دامەزراوە فەرمییەكانەوە، بە پێی یاسا كارپێكراوەكان، پێشكەش دەكرێن.

مـــاددەی (79):

پێشنیازی یاساو بڕیار

پێشنیازی یاسا و بڕیارەكان، كە لەلایەن ژمارەی پێوست لە ئەندامانەوە، پێشكەش دەكرێن، پێویستە شێوازی یاسادانان لەخۆ بگرن و لە ماوەی (14) چواردە رۆژدا، لە رێكەوتی پێشكەشكردنیانەوە لەلایەن لیژنەی یاساییەوە بەهەماهەنگی، لەگەل دەستەی سەرۆكایەتی بڕیاریان لەسەر دەدرێت لەسەر بنەمای گونجاندنییان لەگەڵ یەكێك لەم پێوەرانەی:

یەکەم: هەبوونی بابەتێکی گشتی، کە پێویستی بەدەرکردنی یاسا، یان بڕیارێك بێت.

دووەم: هبوونی بۆشاییەکی یاسایی.

سێیەم: ئەگەر،کێشە لە جێبەجێکردنی یاسا هەبێت و پێویستیی، بە هەموارکردنەوە بێت.

چوارەم: پێویستە لە دەرچوواندنی ئەو یاسا و بڕیارە، ڕەچاوی بارگرانی دارایی، لەسەر حکومەت بکرێت.

مـــاددەی (80):

یەکەم: دوای تێڕوانینی پێشنیازی یاسا یان بڕیارەکە، لەلایەن دەستەی سەرۆکایەتی و لیژنەی یاساییەوە، ئەگەر دەرکەوت یەکێك لەو پێوەرانەی تێدانییە کە لە ماددەی (79)ی ئەم پەیرەوەدا ،هاتووە، ڕەتدەکرێتەوە و خوێندنەوەی یەکەمی، بۆ ناکرێت.

دووەم: لەکاتێکدا ئەندامانی پەرلەمان، کە پێشنیازی یاسا یان بڕیارەکەیان پێشکەشکردووە، ڕای دەستەی سەرۆکایەتی، و لیژنەی یاسایی بۆیان بڕوا پێهێنەرنەبوو، بابەتەکە دەخرێتە بەردەم پەرلەمان بۆ بڕیاردان لەسەری.

سێیەم: ئەگەر پێشنیازی یاسا، یان بڕیارەکە، بە شێوەیەکی گشتی، ڕەتنەکرایەوە، بەڵام دەستەی سەرۆکایەتی و لیژنەی یاسایی، تێبینییان لە سەر پێشنیازەکە هەبوو، لەو حاڵەتەدا بۆ ئەو ئەندامانەی پێشکەشیان کردوە دەگەڕێندرێتەوە، بۆ ڕەچاوکردنی تێبینیەکان و دووبارە پێشکەشکردنەوەی.

چوارەم: کاتێك پرۆژە، یان پێشنیازەکە، لە لایەن دەستەی سەرۆکایەتی و لیژنەی یاساییەوە، ڕەزامەندی لەسەر دەدرێت، لە یەکەم دانیشتنی دوای ڕەزامەندییەکە، دەخرێتە بەرنامەی کارەوە.

مـــاددەی (81):

یەکەم: هیچ پرۆژە پێشنیازێك، وەرناگیرێت، ئەگەر هەمان ناوەڕۆکی هەبێت، لەگەڵ پرۆژە پێشنیازێکی تر، کە لەژێر دەستی لیژنەی تایبەتمەند دایە بۆ راپۆرت نووسین.

دووەم: ئەگەر لیژنەی تایبەتمەند بۆی دەرکەوت، کە لە نێوان پرۆژە یاسا و پێشنیازی یاسا دژیەکی هەیە لە ڕووی بنەما بنەڕەتییەکانەوە ئەوا لیژنە بەراپۆرتی، تایبەت رای خۆی پێشکەشی پەرلەمان دەکات، ئەگەر هەریەکێکیان، لەڕووی بنەماوە پەسەندکرا، مانای ڕەتکردنەوەی ئەوەی ترە و دواتر لیژنە رێکاری یاسایی خۆی دەگرێتەبەر.

سێیەم: پرۆژە یاسا، بە بنەما دادەنرێت، ئەگەر پێشنیازی یاسای تر، پێشکەشکراو لە ڕووی بنەماوە یەکبوون، بە مەرجێك پێشنیازی یاسا/ نەچووبێتە قۆناغی ڕاپۆرت نووسین.

چوارەم: ئەگەر پێشنیازی یاسا ڕەتکرایەوە، لە هەمان وەرزی یاسادانانداا، پێشکەش ناکرێتەوە.

مـــاددەی (82):

لە هەر وەرزێکی یاسادانانەدا تەنیا لە مانگی یەکەمی وەرزی یاسادانانەدا، ئەندامانی پەرلەمان، دەتوانن پێشنیازی یاسا، پێشکەش بکەن تەنیا لەو حاڵەتەدا نەبێت کە دۆخێکی تایبەت بێتە پێش و پێویستیی بە یاسا، یان بڕیارێکی بەپەلە هەبێت و لەوبارەش دەستەی سەرۆکایەتی هەڵسەنگاندن بۆ پێویستیی و بە پەلەیی یاسا یان بڕیارەکە دەکات.

ماددەی (83):

یەکەم: ئەو پرۆژە یاسا و بڕیارانەی، لەلایەن حکومەت پێشکەش دەکرێن، راستەوخۆ لە یەکەمین دانیشتن دوای گەیشتنیان بە پەرلەمان، خوێندنەوەی یەکەمیان بۆ دەکرێت.

دووەم: ئەگەر پرۆژەکە یان پێشنیازەکە لە تایبەتمەندیی زیاتر لە یەك لیژنە بوو، دەستەی سەرۆکایەتی، بەهەماهەنگی لەگەڵ لیژنەی یاسایی، بریار دەدات بە بەشکردنی پرۆژە یان پێشنیازەکە و ناردنی هەر بەشەو بۆ لیژنەی تایبەتمەند، لیژنەش تەنیا لە سەر ئەو بەشە راپۆرت ئامادە دەکات کە ئاراستەی کراوە.

ماددەی (84):

یەکەم: دەبێت لیژنەی تایبەتمەند، لە ماوەی (21) بیست و یەك رۆژدا، راپۆرتی خۆی، لەسەر پرۆژە، یان پێشنیازی یاسا و بڕیارەکان، ئامادە بکات.

دووەم: ئەگەر پرۆژە یان پێشنیازی یاسا و بڕیارەکان، بە شێوەی بەپەلە، ئاراستەی لیژنەی تایبەتمەند کرابێت، دەبێت لە ماوەی (7) حەوت رۆژدا، راپۆرتی خۆی پێشکەش بکات.

سێیەم: لیژنەی تایبەتمەند، دەتوانێت بۆ ئامادەکردنی راپۆرت، لەسەر پرۆژە، یان پێشنیازی یاسا و بریارەکان هەماهەنگی لەگەڵ لایەنی پەیوەندیدار بکات.

چوارەم: ئەگەر لە ماوەی دیاریکراودا، لیژنەی تایبەتمەند، راپۆرتی ئامادەنەکرد جێگری یەکەمی سەرۆکی پەرلەمان سەرۆکی لیژنە ئاگاداردەکاتەوە و، دەبێت لیژنە لە ماوەی (4) چوار رۆژدا، لە رۆژی گەیشتنی ئاگادارکردنەوەکە، راپۆرتی هۆداری خۆی پێشکەش بکات و بریاری دەستەی سەرۆکایەتی لەم بارەیە یەکلاکەرەوە دەبێت.

ماددەی (85):

یەکەم: راپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند، دەدرێتە لیژنەی یاسایی بۆ پێداچوونەوەی راپۆرتەکە، لە ماوەی (10) دە رۆژ لە رێکەوتی گەیشتنی، تەنیا لە رووی دارشتنەوەی یاسایی و دڵنیابوون لە دژنەبوونی دەقەکان، لە گەڵ دەستور و یاسا کارپێکراوەکان.

دووەم: ئەگەر پرۆژە، یان پێشنیازی یاسا و بڕیارەکە، بە (خەسلەتی پەلە) ئاراستە کرابێت دەبێ لیژنەی یاسایی، لە ماوەی (5) پێنج رۆژدا، پێداچوونەوەی خۆی بکات.

سێیەم: راپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند، خوێندنەوەی دووەمی بۆ ناکرێت، تا لەڕووی دەستووریی و یاسا کارپێکراوەکان لەلایەن لیژنەی یاساییەوە راستاندنی بۆ نەکرێت.

ماددەی(86):

دەبێ جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمان، (48) چل و هەشت کاتژمێر پێش خوێندنەوەی دووەم، ڕاپۆرتی ڕاستێندراوی لیژنەی تایبەت بۆ ئەندامان دەستەبەر بکات.

ماددەی (87):

یەکەم: خوێندنەوەی دووەم، بە خوێندنەوەی دەقی پڕۆژە، یان پێشنیازەکە، دەستپێدەکات، دواتر ڕاپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند، دەخرێتەڕوو.

دووەم: ئەگەر ڕاپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند، داڕشتنێکی نوێی پێشنیاز کردبێت بۆ پڕۆژە یان پێشنیازەکە، بەدەنگدان بڕیار لە سەر وەرگرتنی ئەو دارشتنە بە بنەما بۆ گفتوگۆکردن دەدرێت.

ماددەی(88):

یەکەم: ئەو ئەندامەی ناوی تۆمارکراوە، دەتوانێت، لەسەر هەر ماددەیەك تەنیا یەکجار بدوێت و نابێت لە (2) دوو خولەك، تێپەر بکات.

دووەم: ئەگەر لە کاتی گفتوگۆکردنی پرۆژە یان پێشنیازەکە، وەزیری پەیوەندیدار ئامادەبوو، دەتوانێت لە بارەی هەر ماددەیەکەوە (2) دوو خولەك بدوێت.

ماددەی (89):

یەکەم: لەو دانیشتنەی بۆ خوێندنەوەی دووەم تەرخانکراوە، دەنگدان لەسەر پرۆژە، یان پێشنیازەکە ناکرێت.

دووەم: لیژنەی تایبەتمەند، بە هەماهەنگیی، لەگەڵ لیژنەی یاسایی، سەرجەم پێشنیاز و ڕایەکان بەهەند وەردەگرن و سەرلەنوێ داڕشتنەوە، بۆ ئەو ماددانە دەکەن، کە پێویستە دابڕێژرێنەوە، ئەگەر پێویستی کرد ڕوونکردنەوەش دەدەن.

ماددەی (90):

یەکەم: دانیشتنی دەنگدان، لە سەر پرۆژە، یان پێشنیازەکە، نابێت لە هەفتەیەك زیاتر، لە دوای دانیشتنی خوێندنەوەی دووەم، تێپەر بکات.

دووەم: ئەندام، لەو ماوەیەدا، دەتوانێت داوای بینینی داڕشتنەوەی کۆتایی، لە جێگری دووەمی سەرۆکی پەرلەمان و لیژنەی یاسایی و لیژنەی تایبەتمەند بکات.

سێیەم: لە دانیشتنی دەنگدان، ڕێ بە گفتوگۆ یان پێشکەشکردنی پێشنیازی تازە نادرێت.

ماددەی (91):

یەکەم: دەنگدان، لە سەر ناوی یاسا یان بڕیارەکە دەسپێدەکات، دواتر یەکە بە یەکەی ماددەکان و کۆتایی بە دەنگدان لە سەر هۆیەکانی دەرچواندن، دواجار گشت یاسا یان بڕیارەکە دەنگی لەسەر دەدرێت.

دووەم: لەکاتی بوونی زیاتر، لە یەك پێشنیاز، هەموو پێشنیازەکان، دەخرێنە دەنگدان، کامیان زۆرینەی دەنگی هێنا بە پەسەندکراو دادەنرێت.

سێیەم: لە خستنە دەنگدانی رایەکان پێویستە ئەو ڕایەی دەخرێتە دەنگدان بەلایەنی کەم (3) سێ ئەندام پشتگیریی ڕایەکە بکات، جگە لەو (2) دوو ئەندامەی بۆ ئاخاوتن دەکەونە ریزبەندی کۆتایی.

ماددەی (92):

پەرلەمان، بە (خەسلەتی پەلە) دەروانێتە پرۆژە و بڕیاری تایبەت، بە بودجە و ئیعتماداتی زێدەگی و ژمێرەی کۆتایی، هەروەها دەتوانێت بڕیار لەسەر هەر بابەتێکی تری بەپەلە بدات.

ماددەی (93):

یەکەم: یاسا و بڕیارەکان، بە زۆرینەی ژمارەی ئامادەبووان، پەسەند دەکرێن، جگە لەو حاڵەتانەی پێویستییان بە زۆرینەی تایبەت هەیە.

دووەم: سەرۆك بە پێی ئەنجامی دەنگدان، بڕیاری پەرلەمان بە ڕەزامەندی، یان ڕەتکردنەوە لە سەر یاسا و بڕیارەکان رادەگەیەنێت.

ماددەی (94):

دەبێت یاسا و بڕیارەکان، لە ماوەی (15) پازدە رۆژدا، لە ڕێکەوتی پەسەندکردنیانەوە، بنێردرێن بۆ سەرۆکایەتی هەرێم، بەمەبەستی دەرچواندنیان.

ماددەی (95):

یەکەم: ئەگەر سەرۆکایەتی هەرێم، لە ماوەی ئەو (15) پازدە رۆژەدا، بە پێی یاسای سەرۆکایەتی هەرێم ژمارە (1)ی ساڵی 2005ی هەموارکراو، یاسا یان بڕیارەکەی بەشێوەیەکی گشتی (کلی) یان بەشێك (جزئی) ڕەتکردەوە، لەو کاتە، دەبێ لیژنەی تایبەتمەند لە ماوەی (15) پازدە رۆژدا، راپۆرتی خۆی بنوسێت، پاشان لە یەکەمین دانیشتنی دوای تەواوکردنی، راپۆرتەکە، دێتە ناو پەرلەمان و بڕیاری پەرلەمان لەوبارەوە یەکلاکەرەوە دەبێت، یان بە رای سەرۆکی هەرێم وەردەگرێت و راپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند تاوتویێ دەکرێت یان بەدەنگی زۆرینەی ئەندامان پێداگیری لەسەر رای خۆی دەکات و ئەم جارەش رای پەرلەمان ڕەتناکرێتەوە.

دووەم: سەرۆکی دیوانی سەرۆکایەتی هەرێم دەتوانێت ئامادەی دانیشتنەکە ببێت.

ماددەی (96):

ئەگەر، گومان لە سەر دەنگدان هەبوو، لایەنی کەم (5) پێنج ئەندام، داوای دووبارەکردنەوەی دەنگدانیان کرد دەبێت دەنگدان دووبارەبکرێتەوە.

مـــاددەی (97):

لەکاتی گفتوگۆکردندا، لەسەر هەر پرۆژە و پێشنیازی یاسا و بڕیارێك ئەگەر رای جیاواز سەبارەت بە پەسەندکردن دروست بوو، ئەولەویەت لە دەنگدان بە پێی ئەو ریزبەندیەی دەبێت:

یەکەم: پێشنیازی رەتکردنەوەی پرۆژە یان پێشنیازەکە.

دووەم: پێشنیازی گەڕاندنەوەی پرۆژەکە، بۆ حکومەت.

سێیەم: گەڕاندنەوەی پرۆژە یان پێشنیازەکە بۆ لیژنەی تایبەتمەند، کە راپۆرتی ئامادە کردوە.

چوارەم: پێشنیازی دواخستنی گفتوگۆ بۆ دانیشتنێکی تر.

بەشی نۆیەم

بـــودجـە

ماددەی (98):

یەکەم: لەسەر ئەنجومەنی وەزیران پێویستە، لە سەرەتای مانگی تشرینی یەکەمی هەموو ساڵێك و بەر لەساڵی دارایی بە مەبەستی گفتوگۆ، پرۆژە بودجە بۆ پەرلەمان بنێرێت.

دووەم: لەسەر ئەنجوومەنی وەزیران پێویستە، لە کۆتایی مانگی نیسانی هەموو ساڵێکدا، ژمێرەی کۆتایی ساڵی پێشوو، بۆ پەرلەمان بنێرت.

سێیەم: ئەگەر پرۆژە بودجە و ژمێرەی کۆتایی، لەو رێکەوتەی لە برگەی (یەکە م و دووەم)ی ئەم ماددەیەدا دیاریکراوە نەگەیشتە پەرلەمان، پەرلەمان داوای ڕوونکردنەوە، لە وەزیری دارایی دەکات، ئەگەر هۆکاری گونجاو هەبوو ماوەیەکی پێدەدات کە لە (15) پازدە ڕۆژ تێپەڕ نەکات.

مـــاددەی (99):

دەستەی سەرۆکایەتی، لە نزیکترین دانیشتنی پەرلەماندا، پاش گەیشتنی پرۆژەکە، لەلایەن حکومەتەوە، پرۆژەکە ئاراستەی لیژنەی دارایی و کاروباری ئابووری و ئەندامانی پەرلەمانی دەکات.

ماددەی (100)

هەر لیژنەیەك لەڕێی دەستەی سەرۆکایەتیەوە تێبینییەکانی خۆی، دەربارەی ئەو بەشەی پەیوەستە بە تایبەتمەندی خۆیەوە لە نێو پرۆژە بودجەی گشتی و ژمێرەی کۆتایی و لەماوەی (10) دە ڕۆژدا، دەداتە لیژنەی دارایی و کاروباری ئابووری.

ماددەی (101)

یەکەم: لەسەر لیژنەی دارایی و کاروباری ئابووری، ڕاپۆرتی بودجە و ژمێرەی کۆتایی خۆی، دەربارەی پرۆژەکە لە ماوەیەکدا لە (21) بیست ویەك رۆژدت، دوای گەیشتنی ڕاپۆرتی لیژنەکان، پێشکەش بە دەستەی سەرۆکایەتی بکات .

دووەم: پێویستە دەستەی سەرۆکایەتی، لە یەکەمین دانیشتن لەدوای گەیشتنی، راپۆرتەکە بخاتە بەرنامەی کارەوە.

سێیەم: ئەگەر ئەو ماوەیە بەسەرچوو، لیژنەکە نەیتوانی ڕاپۆرت پێشکەش بکات، دەستەی سەرۆکایەتی، دەتوانێت ماوەیەکی تری پێبدات لە (10) دە ڕۆژ تێپەرنەکات، ئەگەر لەو ماوەیشدا، ڕاپۆرتی پێشکەش نەکرد، بە پشت بەستن بە راپۆرتی لیژنە پەرلەمانییەکان، دوای ڕێکخستنیان، لەلایەن لیژنەی یاساییەوە گفتوگۆی لەبارەوە دەکرێت.

ماددەی (102):

یەکەم: ڕاپۆرتی لیژنەی دارایی و کاروباری ئابووری بەسەر ئەندامانیدا دابەش دەکرێت و ناکرێت لەلایەن پەرلەمانەوە دەست بە گفتوگۆ بکرێت بەر لە تێپەڕبوونی (48) چل وهەشت کاتژمێر بەسەر دابەشکردنیدا.

دووەم: ڕاپۆرتی لیژنەی دارایی و کاروباری ئابووری، کۆکەرەوەی سەرجەم راپۆرتی لیژنە پەیوەندیدارەکان و رای کۆتایی لیژنەی دارایی و ئابووری دەبێت.

ماددەی (103):

یەکەم: پەرلەمان، دەتوانێت تەرخانکراوی پڕۆژەی بودجە هەڵبوەشێنێتەوە، یان کەمی بکاتەوە، یان لە ماددەیەك بۆ ماددەیەکی تر، یان لەبەشێك بۆ بەشێکی تر، یان لە دەروازیەك بۆ دەروازەیەکی تر بیگوازێتەوە.

دووەم: پێشنیازی زیادکردنی تەرخانکراوی پڕۆژە بودجە، یان هێنانەکایەی تێچووی نوێ، یان کەمکردنەوەی داهاتەکان، پەسند ناکرێت، تەنیا لەو بارەوە نەبێت کە، پەرلەمان بتوانێت، بڕوا بە حکومەت بهێنێت.

ماددەی (104):

یەکەم: وەزیری پەیوەندیدار، راپۆرتی حکومەت، سەبارەت بە پڕۆژە یاسای بودجە دەخاتەڕوو، پاشان لیژنەی دارایی و کاروباری ئابووری، راپۆرتی هاوبەشی لیژنەکانی پەرلەمان، پێشکەش دەکات.

دووەم: ڕاپۆرتەکان، بە شێوەیەکی گشتی، گفتوگۆییان لەبارەوە، دەکرێت پێش چوونەسەر گفتوگۆکردنی دەروازەکانی پڕۆژە بودجە و بڕیاردانی بەندەکانی، هەر ئەندامێك دەتوانێت بۆ ماوەیەك لە (10) دە خولەك تێپەڕ نەکات، بە شێوەیەکی گشتی گفتوگۆ لەسەر ڕاپۆرتەکان بکات.

ماددەی (105):

یەکەم: لیژنە، (بەشەکانی) پڕۆژە بوودجە دەخاتەڕوو، بۆ گفتوگۆکردن و بڕیاردان لەسەریان، ماددە بە ماددە.

دووەم: هەرئەندامێك دەتوانێت لەسەر هەر ماددەیەك بۆ ماوەیەك لە (3) خولەك تێپەڕنەکات، گفتوگۆبکات.

ماددەی (106):

دەنگدان، بەپێی ماددەی (91)ی ئەم پەیڕەوە دەبێت.

ماددەی (107)

پەرلەمان، بودجەیەکی تایبەتی دەبێت، کە سەرۆکایەتی دیوان، بەهەماهەنگیی لەگەڵ لیژنەی دەسپاکیی و کاروباری پەرلەمان وسکالا، ئامادەی دەکات و پاش پەسەندکردنی لە لایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە دەخرێتە نێو بودجەی گشتی.

ماددەی (108):

بەڕێوەبەرایەتی ژمێریاریی پەرلەمان، لەکۆتایی هەر ساڵێکی داراییدا هەڵدەستێت بەدانانی ژمێرەی کۆتایی و بەرێکاری کارگێڕییەکان دەخرێتە بەردەم دەستەی سەرۆکایەتی بۆ ڕازیبوون لەسەری و ڕەوانەکردنی بۆ لیژنەی دارایی و کاروباری ئابوری، بە مەبەستی پێداچوونەوە و بەرزکردنەوەی ڕاپۆرتێك لەبارەیەوە، بۆ پەرلەمان.

ماددەی (109)

ئەگەر لەبەر هەر هۆیەك، کە لە دەرەوەی ئیرادەی حکومەت بێت، ئامادەکردن یان پێشکەشکردنی پرۆژە بودجە بکەوێتە دوای دەستپێکی ساڵی دارایی، ئەوا بۆ هەر مانگێك کە بودجە دواکەوتووە، ڕێژەی (12/1) ئەو تەرخانکراوەی بۆ ساڵی دارایی رابردوو بڕیاری لەسەر درابوو خەرج دەکرێت.

بەشی دەیەم
فراکسیۆن و ئۆپۆزسیۆنی پەرلەمانی

یەکەم/ فراکسیۆن

ماددەی (110):

یەکەم: هەر پارت و قەوارەیەکی سیاسی، بەشداریی، لە هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان بکات، خاوەنی لیست و بەرنامەی هەڵبژاردن بێت و کورسی بەدەست هێنا دەبێتە فراکسیۆن.

دووەم: پەرلەمانتار ئازادە لەکاری پەرلەمانیی، بەڵام هەرکاتێك ئەندامی فراکسیۆنێك لە فراکسیۆنەکەی خۆی جیا بۆوە، یاخود چووە پاڵ فراکسیۆنێکی تر، ئەوا ئەندامێیەتی خۆی لە دەستدەدات لە پەرلەمان و کەسێکی تر لەو فراکسیۆنە بەپێی ڕیزبەندی شوێنی پردەکاتەوە بەرەزامەندی پەرلەمان.

سێیەم: دەستەی سەرۆکایەتی، بەپێی پێوەری کورسی پەرلەمانی، بۆ ڕاپەراندنی کاروچالاکیی، بودجەیەك بۆ فراکسیۆن دیاریی دەکات، ئەم بودجەیە دەکەوێتە ژێر ڕێکارە داراییەکانەوە.

دووەم/ ئۆپۆزسیۆنی پەرلەمانی

ماددەی (111):

ئەو فراکسیۆنە پەرلەمانییانە دەگرێتەوە، کە بەشداری پێکهێنانی کابینەی حکومەتیان نەکردووە، یان لێی دەکشێنەوە و ئازادیی کاری پەرلەمانی و ئۆپۆزسیۆنییان، بۆ دەستبەر دەکرێت.

بەشی یازدەیەم

دیوانی پەرلەمان و نووسینگەکانی پەرلەمان

یەکەم/ دیوانی پەرلەمان

ماددەی (112):

پەرلەمان بۆ ڕاپەراندنی کاروبارەکانی دیوانێکی دەبێت، لە لایەن سەرۆکێکەوە بەپلەی تایبەت، بەڕێوەدەبرێت.

ماددەی (113):

یەکەم: سەرۆکی دیوان، بە فەرمانێك، لە لایەن سەرۆکەوە، دادەمەزرێت و لە بەردەمیدا، بەرپرسیار دەبێت.

دووەم: سەرۆکی دیوان ئەرکەکانی بەپێی یاسا کارپێکراوەکان و ئەو دەسەڵاتانەی لەلایەن سەرۆکەوە پێی دەدرێت پیادە دەکات.

سێیەم: پێکهاتە و دابەشکردنی کارگێریی دیوانی پەرلەمان، لە لایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە، بە پەیڕەوێکی تایبەت ڕێك دەخرێت.

ماددەی (114):

دیوانی پەرلەمان، لەم بەڕێوەبەرایەتیە گشتییانەی پێك دێت:

یەکەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری پەرلەمان و لیژنەکان.

دووەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی کارگێری و دارایی.

سێیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی ڕاگەیاندن و پەیوەندییە گشتییەکان.

ماددەی (115):

هەریەك لە سەنتەری توێژینەوەی پەرلەمان و بەڕێوەبەرایەتی پرۆتۆکۆل و هاریکاریی نێودەولەتی، دەستەی سەرۆکایەتیەوە پەیوەست دەبن بە.

دووەم/ نووسینگەکانی پەرلەمان

ماددەی (116):

دەستەی سەرۆکایەتی، دەتوانێت لە ناوەندی پارێزگاکان و هەرشوێنێکی دی پێویست بکات، نوسینگە بکاتەوە.

ماددەی (117)

یەکەم: نوسینگە هەڵدەستی بەوەرگرتن و گەیاندنی داواکاری و سکاڵای هاولاٌتیان بەئەندامانی پەرلەمان لەو نوسینگەیە، تا ڕەوانەی لیژنە پەیوەندیدارەکان بکرێت بە مەبەستی بە دواداچوون و وەڵامدانەوە و گەیاندنەوەی وەڵامەکان بەخاوەنەکانیان.

دووەم: پێویستە سکاڵاکان لە ژێر دادبینیدا نەبێت و قوناغەکانی بەدواداچوونی لە لایەنی تایبەتمەند، بڕیبێت.

سێیەم: هەر نوسینگەیەك، بۆ بەڕێوەبردنی کارەکانی چەند کارمەندێکی دەبێت، یەکێك لە کارمەندەکان دەبێتە بەڕێوەبەری کارگێڕیی نوسینگە، ژمارە و چۆنێتی کارکردنیان لە لایەن سەرۆکی دیوانی پەرلەمانەوە دیاری دەکرێت.

چوارەم: پەرلەمان، پێویستیی و خەرجییەکانی نوسینگەکان، دابین دەکات.

بەشی دوازدەیەم
حوکمە کۆتاییەکان

ماددەی (118):

یەکەم: پەرلەمان پاسەوانی تایبەتی دەبێت و دەکەونە بەر فەرمانی سەرۆك.

دووەم: سەرۆك، قەبارەی ئەو هێزە و ژمارەی تاکەکانی دیاری دەکات، کە بە تەواوی دەزانێت بۆ پاراستنی ڕێکاریی و پاسەوانی، لە پەرلەمان.

سێیەم: هێنانە ژوورەوەی چەکی ئاگرین، یان بریندارکار، بۆ ناو باڵەخانەی پەرلەمان قەدەغەیە.

چوارەم: جگە لە پاسەوانی پەرلەمان، بۆ هیچ چەکدارێك، یان هێزێکی چەکدار نییە، بچێتە نێو باڵەخانەی پەرلەمان و بۆیان نییە لە نزیك دەرگاکانی بمێننەوە تەنیا بە ڕەزامەندی سەرۆك نەبێت.

ماددەی (119):

پەرلەمان، دەتوانێت لەنێو ئەندامەکانیدا، شاند ڕەوانەی دەرەوەی هەرێم بکات و داوەتی شاندیش بکات بۆ سەردانیکردنی.

ماددەی (120):

بەپشت بەستن، بە ڕاپۆرتی پزیشکی تایبەتمەند، دەستەی سەرۆکایەتی دەتوانێت، یارمەتی ئەو ئەندامە بدات، کە تووشی نەخۆشیەك دێت و پێویستی بە چارەسەر دەبێت، لەناوەوە، یان لەدەرەوەی هەرێم.

ماددەی (121):

راوێژکارانی پەرلەمان، لە لایەن دەستەی سەرۆکایەتیەوە دیاری دەکرێن بەپێی (الوصف الوظيفي)، ماف و ئەرك و موچە و ئیمتیازاتەکانیان بەپێی یاسا بەرکارەکان، دیاری دەکرێت.

ماددەی (122):

دەستەی سەرۆکایەتی، نووسراو بۆ پەرلەمانتارە خانەنشینکراوەکان دەکات. بۆ کارئاسانی، لە ڕاپەراندنی کاروبارەکانیان، لە دام و دەزگا فەرمییەکان.

ماددەی (123):

دەستەی سەرۆکایەتی، دەرماڵەی تایبەت بۆ پەرلەمان دیاری دەکات.

ماددەی (124):

دەکرێت پەرلەمان، گرووپی هەماهەنگی، لەگەڵ پەرلەمانتارانی عێراق و دەرەوەدا پێکبهێنێت.

ماددەی (125):

دەکرێت حوکمەکانی ئەم پەیرەوە، هەموو، یان بەشێکی، یان هەر ماددەیەکی، لەسەر پێشنیازی (4/1) چوار یەکی ئەندامان، بەڕەزامەندیی زۆرینەی ئامادەبووان، هەموار بکرێتەوە بەهەمان ڕێکاری یاسادانان.

ماددەی (126):

ئەم پەیرەوە، لە ڕێکەوتی دەرچوواندنی کاری پێدەکرێت و لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقائعی کوردستان)دا بڵاودەکرێتەوە و کار بە هیچ پەیرەوێکی تر ناکرێت.

بێگەرد دلشاد شکراللە
سکرتێری پەرلەمانی
کوردستان ـ عیراق

جعفر إبراهیم ئێمینکی
جێگری سەرۆکی پەرلەمانی
کوردستان ـ عیراق

یوسف محمد صادق
سەرۆکی پەرلەمانی
کوردستان ـ عیراق